

Dan id-dokument għe magħmul bil-hsieb li jintuża bhala għodda ta' dokumentazzjoni u l-istituzzjonijiet ma jassumu l-ebda responsabbiltà għall-kontenut tiegħu

► **B** ID-DIRETTIVA 2002/22/KE TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL
tas-7 ta' Marzu 2002

dwar servizz universali u d-drittijiet ta' l-utenti li jirrelataw ma' *networks* u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (Direttiva Servizz Universali)

(ĠU L 108, 24.4.2002, p. 51)

Emendata minn:

		Ġurnal Uffiċjali		
		Nru	Paġna	Data
► <u>M1</u>	Direttiva 2009/136/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2009	L 337	11	18.12.2009
► <u>M2</u>	Regolament (UE) 2015/2120 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2015	L 310	1	26.11.2015

**ID-DIRETTIVA 2002/22/KE TAL-PARLAMENT EWROPEW U
TAL-KUNSILL**

tas-7 ta' Marzu 2002

dwar servizz universali u d-drittijiet ta' l-utenti li jirrelataw ma' networks u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (Direttiva Servizz Universali)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jstabilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 95 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni ⁽¹⁾,

Wara l-kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali ⁽²⁾,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regjuni ⁽³⁾,

Waqt li jaġixxu skond il-proċedura stipulata fl-Artikolu 251 tat-Trattat ⁽⁴⁾,

Billi:

- (1) Il-liberalizzazzjoni tas-settur tat-telekomunikazzjonijiet u l-kompetizzjoni dejjem tikber u l-għażla għal servizz ta' komunikazzjonijiet jimxu id f'id ma' azzjoni parallela biex jinholq qafas regolatorju armonizzat li jassigura t-twassil ta' servizz universali. Il-kunċett ta' servizz universali għandu jevolvi biex jirrifletti l-avvanzi fit-teknoloġija, fl-iżviluppi tas-suq u fil-bidliet fit-talba ta' l-utent. Il-qafas regolatorju stabbilit għal-liberalizzazzjoni shiha tas-suq tat-telekomunikazzjonijiet fl-1998 fil-Komunità jiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni minimu ta' servizz universali u jstabilixxi r-regoli għall-ispiza u l-iffinanzjar tiegħu.
- (2) Taht l-Artikolu 153 tat-Trattat, il-Komunità għandha tikkontribwixxi għall-protezzjoni tal-konsumaturi.
- (3) Il-Komunità u l-Istati Membri tagħha assumew obbligi dwar qafas regolatorju ta' networks u servizzi ta' telekomunikazzjonijiet fil-kuntest tal-ftehim ta' l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO) dwar telekomunikazzjonijiet bażiċi. Kull membru tat-WTO għandu d-dritt li jiddefinixxi x-xorta ta' obbligi ta' servizz universali li jixtieq iżomm. Dawk l-obbligi m'għandhomx jitqiesu anti-kompetittivi fihom infushom, sakemm jiġu amministrati b'mod trasparenti, mhux diskriminatorju u kompetittivament newtrali u ma jkunux ta' piż aktar minn dak li hu mehtieġ għax-xorta ta' servizz universali definit mill-membri.
- (4) L-assigurazzjoni ta' servizz universali (jiġifieri, l-forniment ta' sett minimu definit ta' servizzi lill-utenti finali bi prezz li jista' jint-lahaq) jista' jinvolvi l-forniment ta' xi servizzi lill-xi utenti finali bi prezzijiet li jitilqu minn dawk li jirriżultaw mill-kondizzjonijiet normali tas-suq. Izda, il-fatt li jinghata kumpens lill-imprizi

⁽¹⁾ ĠU C 365 E, tad-19.12.2000, p. 238 u ĠU C 332 E, tas-27.11.2001, p. 292.

⁽²⁾ ĠU C 139, tal-11.5.2001, p. 15.

⁽³⁾ ĠU C 144, tas-16.5.2001, p. 60.

⁽⁴⁾ Opinjoni tal-Parlament Ewropew tat-13 ta' Ġunju 2001 (għada mhux ippublikata fil-Ġurnal Uffiċjali), Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill tas-17 ta' Settembru 2001 (ĠU C 337, tat-30.11.2001, p. 55) u Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew tat-12 ta' Diċembru 2001 (għada mhux ippublikata fil-Ġurnal Uffiċjali). Deċiżjoni tal-Kunsill ta' l-14 ta' Frar 2002.

▼B

mahtura biex jfornu servizzi bhal dawk f'dawk iċ-ċirkostanzi m'għandux jirriżulta f'distorsjoni ta' kompetizzjoni, sakemm l-imprizi mahtura jiġu kompensati għall-ispiza netta speċifika nvoluta u sakemm il-piż ta' l-ispiza netta jiġi rkuprat b'mod newtrali kompetittiv.

- (5) F'suq kompetittiv, ċerti obbligi għandhom japplikaw għall-imprizi kollha li jfornu servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament f'llok fiss u oħrajn għandhom japplikaw biss għal imprizi li jgawdu sahha sinjifikanti fis-suq jew li ġew mahtura bhala operaturi ta' servizz universali.
- (6) Il-punt tat-terminazzjoni ta' *network* jirrappresenta konfini għall-iskopijiet regolatorji bejn il-qafas regolatorju għan-*networks* u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici u r-regolazzjoni ta' tagħmir terminali ta' telekomunikazzjoni. Id-definizzjoni tal-lok tal-punt tat-terminazzjoni ta' *network* hija r-responsabbiltà ta' l-awtorità regolatorja nazzjonali, fejn mehtieg fuq il-bażi ta' proposta mill-imprizi rilevanti.
- (7) L-Istati Membri għandhom ikomplu jassiguraw li s-servizzi stipulati fil-Kapitolu II jintgħamlu disponibbli bil-kwalità speċifikata għall-utenti finali kollha fit-territorju tagħhom irrispettivament mil-lok ġeografiku, u, fid-dawl ta' kondizzjonijiet nazzjonali speċifiċi, bi prezz li jista' jintlaħaq. L-Istati Membri jistgħu, fil-kuntest ta' obbligi ta' servizz universali u fid-dawl tal-kondizzjonijiet nazzjonali, jieħdu miżuri speċifiċi għall-konsumaturi f'żoni rurali jew ġeografikament iżolati biex jassiguraw l-aċċess tagħhom għas-servizzi stipulati fil-Kapitolu II u li l-prezz ta' dawk is-servizzi jkun jista' jintlaħaq, kif ukoll biex jassiguraw taħt l-istess kondizzjonijiet dan l-aċċess, b'mod partikolari għall-anzjani, persuni b'disabilità u għall-persuni bi htiġiet soċjali speċjali. Dawn il-miżuri jistgħu wkoll jinkludu miżuri direttament immirati lejn konsumaturi bi htiġiet soċjali speċjali li jfornu appoġġ lill-konsumaturi indetifikati, per eżempju permezz ta' miżuri speċifiċi, meħuda wara l-eżami ta' talbiet individwali, bhall-hlas ta' djun.
- (8) Htieġa speċjali ta' servizz universali hija l-forniment lill-utenti fuq talba b'konnessjoni ma' *network* pubbliku tat-telefon f'llok fiss, bi prezz li jista' jintlaħaq. Il-htieġa hija limitata għall-konnessjoni waħda ma' *network* b'firxa dejqa, li l-forniment tagħha jista' jiġi ristrett mill-Istati Membri għar-residenza/lok primarju ta' l-utent finali, u ma jestendix għal *Network Integrat* ta' Servizzi Diġitali (*ISDN*) li jipprovdi żewġ konnessjonijiet jew aktar li kapaċi jintużaw simultanjament. M'għandu jkun hemm ebda limitazzjoni fuq il-mezzi tekniċi li bihom il-konnessjoni hija fornuta, hekk li jippermettu għal teknoloġiji bil-wire jew bla wire, lanqas xi limitazzjoni dwar liema operaturi jfornu l-obbligi kollha ta' servizz universali jew parti minnhom. Konnessjoni ma' *network* pubbliku tat-telefon f'llok fiss għandha tkun kapaċi li ssostni komunikazzjonijiet tal-vuċi u *data* b'rati suffiċjenti għall-aċċess għall-servizzi *online* bhal dawk furnuti permezz ta' l-Internet pubbliku. Il-veloċità għall-aċċess ta' l-Internet esperjenzjata minn utent partikolari tista' tiddependi fuq numru ta' fatturi inkluż il-fornitur/i tal-konnettività ma' l-Internet kif ukoll l-applikazzjoni partikolari li għaliha l-konnessjoni qed tintuża. Ir-rata tat-*data* li tista' tiġi sostnuta b'konnessjoni waħda b'firxa dejqa għal *-network* pubbliku tat-telefon tiddependi fuq il-kapaċitajiet tat-tagħmir terminali ta' l-abbonat kif ukoll fuq il-konnessjoni. Għal din ir-raġuni m'huwix xieraq li jkun magħmulha obbligatorja f'livell

▼B

tal-Komunità rata data speċifika ta' *data jew bit*. Il-*modems* disponibbli bħalissa għall-firxa tal-vuċi joffru rata ta' *data* ta' 56 kbit/s u jużaw adattazzjoni awtomatika ta' rata ta' *data* biex tipprovdi għall-kwalità varjabbli tal-linja, bir-riżultat li r-rata miksuba tad-*data* tista' tkun aktar baxxa minn 56 kbit/s. Flessibilità hija meħtieġa minn-naħa 'l waħda biex tippermetti lill-Istati Membri biex jieħdu miżuri fejn meħtieġ biex jassiguraw li l-konnessjonijiet ikunu kapaċi li jsostnu dik ir-rata tad-*data*, u minn-naħa 'l oħra biex jippermettu lill-Istati Membri fejn rilevanti biex jippermettu rati ta' *data* taħt dan il-limitu ta' fuq ta' 56 kbit/s sabiex, per eżempju, jesplojtjaw il-kapaċitajiet tat-teknoloġiji mingħajr wajer (inklużi *networks* ċellulari mingħajr wajer) biex iwasslu servizz universali lill-proporzjon oghla tal-popolazzjoni. Dan jista' jkun ta' importanza partikolari f'xi pajjiżi ta' adeżjoni fejn il-penetrazzjoni fil-familji ta' konnessjonijiet tradizzjonali tat-telefon tibqa' relattivament baxxa. F'każi speċifiċi fejn il-konnessjoni ta' *network* pubbliku tat-telefon f'lok fiss hija kjarment insuffiċjenti biex issostni aċċess sodisfaċjenti għall-Internet, l-Istati Membri għandhom ikunu jistgħu jeħtieġu li l-konnessjoni tiġi mqieghda fil-livell li jgawdu l-maġġoranza ta' l-abbonati sabiex issostni rati ta' *data* suffiċjenti għall-aċċess ta' l-Internet. Fejn dawn il-miżuri speċifiċi jipproduċu piż ta' spiża netta għal dawk il-konsumaturi konċernati, l-effett nett jista' jiġi nkluż fil-kalkolu ta' spiża netta ta' obbligi ta' servizz universali.

- (9) Id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva ma jipprekludux lill-Istati Membri milli jaħtru mpreżi differenti biex ifornu elementi ta' *network* u ta' servizz ta' servizz universali. L-impreżi maħtura biex ifornu elementi ta' *network* jistgħu jiġu meħtieġa li jassiguraw l-kostruzzjoni u l-manutenzjoni li huma meħtieġa u proporzjonati biex jilhq t-talbiet ragonevoli kollha għal konnessjoni f'lok fiss għan-*network* pubbliku tat-telefon u għall-aċċess għal servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament f'lok fiss.
- (10) Prezz li jista' jintlahaq ifisser prezz definit mill-Istati Membri f'livell nazzjonali fid-dawl tal-kondizzjonijiet nazzjonali speċifiċi, u jista' jinvolvi l-iffissar ta' tariffi komuni irrispettivament mil-lok jew għażliet ta' tariffa speċjali biex jittrattaw il-htigiet ta' utenti bi dhul baxx. Prezz li jista' jintlahaq għall-konsumaturi ndividwali huwa relatat mal-kapaċità tagħhom li jissorveljaw u jikkontrollaw l-infieq tagħhom.
- (11) Is-servizzi ta' informazzjoni tad-direttorju u ta' konsultazzjoni tad-direttorju jikkostitwixxu għodda essenzjali għall-aċċess għal servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament u jiffurmaw parti mill-obbligu ta' servizz universali. L-utenti u l-konsumaturi jixtiequ direttorji komprensivi u servizz ta' konsultazzjoni tad-direttorju li jkopru l-abbonati kollha elenkati tat-telefon u n-numri tagħhom

▼B

(inkluzi numri fissi u mobbli) u jridu li din l-informazzjoni tigi presentata b'mod mhux preferenzjali. Id-Direttiva 97/66/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Diċembru 1997 dwar l-ipproċessar ta' *data* personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tat-telekomunikazzjonijiet⁽¹⁾ tassigura d-dritt ta' l-abbonati għall-privatezza fir-rigward ta' l-inkluzjoni ta' l-informazzjoni personali tagħhom f'direttorju pubbliku.

- (12) Għaċ-ċittadin, huwa mportanti li jkun hemm forniment adegwat ta' telefons pubbliċi bi hlas, u għall-utenti li jkunu jistgħu jsejhu numri ta' emerġenza u, b'mod partikolari, in-numru ta' sejha ta' emerġenza Ewropew (“112”) mingħajr hlas minn kull telefon, inkluzi telefons pubbliċi bi hlas, mingħajr l-użu ta' xi mezz ta' hlas. Informazzjoni nsuffiċjenti dwar l-eżistenza ta' l-“112” iċċaħhad liċ-ċittadini mis-sigurezza addizzjonali assigurata bl-eżistenza ta' dan in-numru fl-ivell Ewropew speċjalment matul il-vjaġġi tagħhom fi Stati Membri oħra.
- (13) L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri xierqa sabiex jiggarantixxu aċċess għal u prezz li jista' jintlahaq għas-servizzi kollha tat-telefon disponibbli pubblikament f'llok fiss għal utenti b'disabilità u utenti bi htigiet soċjali speċjali. Dawk il-miżuri speċjali għal utenti b'disabilità jisgħtu jinkludu, fejn xieraq, it-tagħmil disponibbli ta' l-aċċess għal telefons pubbliċi, telefons pubbliċi bit-test jew miżuri ekwivalenti għat-torox jew persuni b'impediment fid-diskors, li jfornu servizzi bħal servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju jew miżuri ekwivalenti bla hlas għall-ghomja jew persuni li jaraw ftit, u l-forniment ta' kontijiet dettaljati f'format alternattiv fuq talba għall-ghomja jew persuni li jaraw ftit. Miżuri speċifiċi jistgħu wkoll ikunu meħtieġa li jittieħdu biex jippermettu lill-utenti b'disabilità jew utenti bi htigiet soċjali speċjali aċċess għas-servizzi ta' emerġenza “112” u biex tingħatalhom possibbiltà simili li jagħzlu bejn operaturi differenti jew fornituri ta' servizz bħall-konsumaturi l-oħra. *Standards* tal-kwalità tas-servizz ġew żviluppati għal firxa ta' parametri biex jistmaw il-kwalità tas-servizzi riċevuti mill-abbonati u kemm dawn l-imprizi maħtura b'obbligi ta' servizz universali jaħdmu tajjeb biex jiksbu dawn li-*standards*. *Standards* tal-kwalità tas-servizz s'issa għandhom ma jeżistux fir-rigward ta' utenti b'disabilità. *Standards* ta' prestazzjoni u parametri rilevanti għandhom jiġu żviluppati għal utenti b'disabilità u huma previsti fl-Artikolu 11 ta' din id-Direttiva. B'żieda, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu jistgħu jeħtieġu l-pubblikazzjoni ta' tagħrif -data ta' prestazzjoni tal-kwalità tas-servizz jekk u meta dawn li-*standards* u l-parametri jiġi żviluppati. Il-fornitur ta' servizz universali m'għandux jieħu miżuri li jipprevjenu lill-utenti milli jibbenefikaw bis-shih mis-servizzi offruti minn operaturi jew fornituri ta' servizz differenti, f'kombinazzjoni mas-servizzi tiegħu stess offruti bhala parti minn servizz universali.
- (14) L-importanza ta' aċċess għal u l-użu tan-*network* pubbliku tat-telefon f'llok fiss hija tali li għandu jkun disponibbli lil kull min raġonevolment jitlobu. Skond il-prinċipju tas-sussidjarjetà għandhom ikunu l-Istati Membri li jiddeċiedu fuq il-bażi ta' kriterji oġġettivi liema mprizi għandhom obbligi ta' servizz

(1) ĠU L 24, tat-30.1.1998, p. 1.

▼B

universali għall-iskopijiet ta' din id-Direttiva, fejn xieraq billi jiehdu kont tal-kapaċità u l-volontà ta' impriżi li jaċċettaw l-obbligi tas-servizz universali kollha jew parti minnhom. Huwa mportanti li l-obbligi ta' servizz universali jiġu sodisfatti bl-aktar mod effiċjenti sabiex l-utenti ġeneralment iħallu prezzijiet li jikkorrispondu ma' prestazzjoni effiċjenti fir-rigward ta' l-ispejjeż. Daqstant iehor huwa mportanti li l-operaturi ta' servizz universali jżommu l-integrità tan-*network* kif ukoll il-kontinwità u l-kwalità tas-servizz. L-iżvilupp ta' kompetizzjoni akbar u għażla jipprovdu aktar possibiltajiet għall-obbligi kollha ta' servizzi universali jew parti minnhom li jiġu fornuti minn impriżi barra minn dawk li għandhom saħħa sinjifikanti fis-suq. Għalhekk, l-obbligi ta' servizz universali jistgħu f'xi każi jiġu allokati lill-operaturi li juri l-aktar mezzi effiċjenti fl-ispiza għat-twassil ta' l-aċċess u s-servizzi, inkluż bi proċeduri ta' għażla kompetittivi u komparattivi. Obbligi korrispondenti jistgħu jiġu nkluzi bħala kondizzjonijiet fl-awtorizzazzjonijiet għal forniment ta' servizzi disponibbli pubblikament.

- (15) L-Istati Membri għandhom jissorveljaw is-sitwazzjoni tal-konsumaturi fir-rigward ta' l-użu tagħhom ta' servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament u b'mod partikolari dwar prezzijiet li jkunu jistgħu jintlahqu. Il-forniment ta' prezzijiet li jistgħu jintlahqu għal servizz tat-telefon huwa relatat ma' l-informazzjoni li l-utenti jirċievu fir-rigward ta' l-ispejjeż ta' l-użu tat-telefon kif ukoll tal-ispiza relattiva ta' l-użu tat-telefon mqabbel ma' servizzi oħra, u huwa wkoll relatat mal-kapaċità tagħhom li jikkontrollaw l-infiq. Prezzijiet li jistgħu jintlahqu għalhekk tfisser l-ghoti tal-poter lill-konsumaturi permezz ta' obbligi imposti fuq impriżi mahtura bħala li għandhom obbligi ta' servizz universali. Dawn l-obbligi jinkludu livell speċifiku ta' kontijiet dettaljati, il-possibiltà tal-konsumaturi li selettivament jimblukkaw ċerti sejhiet (per eżempju sejhiet bi prezz għoli lill-servizzi primjum), il-possibiltà tal-konsumaturi li jikkontrollaw l-infiq permezz ta' mezzi ta' hlas minn qabel u l-possibiltà tal-konsumaturi li jpaċu tariffi ta' konnessjoni minn qabel. Dawn il-miżuri jistgħu jehtieġu li jiġu riveduti u mibdula fid-dawl ta' l-iżviluppi tas-suq. Il-kondizzjonijiet kurrenti ma jiġġustifikawx il-htieġa li l-operaturi b'obbligi ta' servizz universali jiġbdu l-attenzjoni ta' l-abbonati meta livell ta' nefqa stabbilit minn qabel jinqabeż jew xejra annormali ta' sejhiet issehħ. Ir-reviżjoni tad-dispożizzjonijiet rilevanti leġislattivi fil-futur għandha tikkonsidra jekk hemmx il-htieġa li tingħbed l-attenzjoni ta' l-abbonati għal dawn ir-raġunijiet.
- (16) Hlief fil-każi ta' hlas tard persistenti tal-kontijiet jew nuqqas ta' hlas tal-kontijiet, il-konsumaturi għandhom ikunu protetti mill-iskonnettjar immedjat min-*network* għal raġuni ta' kont mhux imħallas, u, b'mod partikolari fil-każ ta' disputi dwar kontijiet għolja għall-servizzi b'rati primjum, u għandhom jibqgħu jkollhom aċċess għas-servizzi essenzjali tat-telefon sakemm id-disputa tkun risolta. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li dak l-aċċess jista' jibqa' jiġi fornut biss jekk l-abbonat ikompli jhallas it-tariffi tal-kiri tal-linja.
- (17) Il-kwalità u l-prezz huma fatturi prinċipali f'suq kompetittiv u l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu kapaċi li jissorveljaw il-kwalità tas-servizz miksuba għall-impriżi li jkunu ġew mahtura bħala li għandhom obbligi ta' servizz universali. B'relazzjoni mal-kwalità ta' servizz miksuba minn dawk l-impriżi,

▼B

l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu jistgħu jiehdu miżuri adatti fejn iqiesu li dan huwa meħtieġ. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu wkoll kapaċi li jissorveljaw il-kwalità tas-servizz miksuba ta' impriżi oħra li jfornu *networks* pubbliċi tat-telefon u/jew servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament lill-utenti f'llok fiss.

- (18) L-Istati Membri għandhom, fejn meħtieġ, jistabbilixxu mekkaniżmi għall-iffinanzjar ta' l-ispiza netta ta' obbligi ta' servizz universali fil-każi fejn jintwera li l-obbligi jistgħu biss jiġu fornuti b'telf jew bi spiza netta li jaqgħu barra li-*standards* kummerċjali normali. Huwa mportanti li jiġi assigurat li l-ispiza netta ta' obbligi ta' servizz universali tiġi kkalkolata kif imiss u li kull iffianzjar jitwettaq b'distorsjoni minima għas-suq u għall-impriżi, u jkun kompatibbli mad-dispożizzjonijiet ta' l-Artikoli 87 u 88 tat-Trattat.
- (19) Kull kalkolu ta' spiza netta ta' servizz universali għandu jiehu kont debitu ta' l-ispejjeż u d-dhul, kif ukoll tal-benefiċċji ntangibbli li jirrizultaw mill-forniment tas-servizz universali, iżda m'għandux ifixkel l-għan ġenerali li jiġi assigurat li l-istrutturi tal-prezzijiet jirriflettu l-ispejjeż. Kull spiza netta ta' obbligi ta' servizz universali għandha tiġu kalkolata fuq il-bażi ta' proċeduri trasparenti.
- (20) Li jittiehed kont tal-benefiċċji ntangibbli tisser li estimu f'termini monteraji, tal-benefiċċji indiretti li mpriza tikseb minhabba l-pożizzjoni tagħha bħala fornitur ta' servizz universali, għandu jitnaqqas mill-ispiza netta diretta ta' l-obbligi ta' servizz universali sabiex jiġi stabbilit il-piż globali ta' l-ispiza.
- (21) Meta obbligu ta' servizz universali jirrappresenta piż ingust fuq impriża, huwa xieraq li l-Istati Membri jkunu jistgħu jistabbilixxu mekkaniżmi għall-irkupru effiċjenti ta' l-ispejjeż netti. L-irkupru permezz ta' fondi pubbliċi jikkostitwixxi metodu wiehed ta' rkupru ta' l-ispiza netta ta' l-obbligi ta' servizz universali. Huwa wkoll raġonevoli li l-ispejjeż netti stabbiliti jiġu rkuprati mill-utenti kollha b'mod trasparenti permizz ta' mposti fuq l-impriżi. L-Istati Membri għandhom ikunu jistgħu jiffinanzjaw l-ispejjeż netti ta' elementi differenti ta' servizz universali permezz ta' mekkaniżmi differenti, u/jew li jiffinanzjaw ta' l-ispejjeż netti ta' xi whud mill-elementi jew kollha minn xi wiehed mill-mekkaniżmi jew minn kombinazzjoni tat-tnejn. Fil-każ ta' l-irkupru ta' l-ispejjeż permezz ta' mposti fuq l-impriżi, l-Istati Membri għandhom jassiguraw li dak il-metodu ta' allokkazzjoni bejniethom huwa bbażat fuq kriterji oġġettivi u mhux diskriminatorji u huwa skond il-prinċipju tal-proporzjonalità. Dan il-prinċipju ma jipprevjenix lill-Istati Membri milli jeżentaw operaturi ġodda li ma jkunux għandhom kisbu xi presenza sinjifikanti fis-suq. Kull mekkaniżmu ta' ffinanzjar għandu jassigura li l-partecipanti fis-suq jikkontribwixxu biss għall-iffinanzjar ta' obbligi ta' servizz universali u mhux għal attivitajiet oħra li m'humiex direttament

▼B

marbuta mal-forniment ta' obbligi ta' servizz universali. Il-mekkanizmi ta' l-irkupru għandhom fil-każi kollha jirrispettaw il-prinċipji tal-ligi tal-Komunità, u b'mod partikolari fil-każ ta' mekkanizmi ta' qsim dawk tan-non-diskriminazzjoni u l-proporzjonalità. Kull mekkanizmu ta' l-iffinanzjar għandu jassigura li l-utenti fi Stat Membru wieħed ma jikkontribwixxux għall-ispejjeż ta' servizz universali fi Stat Membru ieħor, per eżempju meta jsiru sejhiet minn Stat Membru għall-ieħor.

- (22) Fejn l-Istati Membri jiddeċiedu li jiffinanzjaw l-ispiza netta ta' l-obbligi ta' servizz universali minn fondi pubbliċi, dan għandu jfittiehem li jinkludi ffinanzjar mill-estimi tal-gvern generali nkluzi sorsi oħra ta' ffinanzjar pubbliku bħall-lotteriji ta' l-istat.
- (23) L-ispiza netta ta' obbligi ta' servizz universali jista' jinqasam bejn l-imprizi kollha jew ċerti klassijiet speċifikati tagħhom. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-mekkanizmu tal-qsim jirrispetta il-prinċipji tat-trasparenza, l-anqas distorsjoni tas-suq, non-diskriminazzjoni u l-proporzjonalità. L-anqas distorsjoni tas-suq tfisser li l-kontribuzzjonijiet għandhom jiġu rkuprati b'mod li sa fejn hu possibbli jimminimizza l-impatt li l-piż finanzjarju li jaqa' fuq l-utenti finali, per eżempju billi jitqassmu l-kontribuzzjonijiet fl-aktar firxa wiesa' possibbli.
- (24) L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jissodisfaw lilhom infushom li dawk l-imprizi li jibbenefikaw minn finanzjar ta' servizz universali jfornu livell suffiċjenti ta' dettal ta' l-elementi speċifiċi li jehtieġu dak l-iffinanzjar sabiex jiġġustifikaw it-talba tagħhom. L-iskemi ta' l-Istati Membri għal-istima u l-iffinanzjar ta' obbligi ta' servizzi universali għandhom jiġu komunikati lill-Kummissjoni għall-verifikazzjoni tal-kompatibilità mat-Trattat. Hemm inċentivi biex operaturi mahtura jgħollu l-ispiza netta stmata ta' obbligi ta' servizz universali. Għalhekk l-Istati Membri għandhom jassiguraw trasparenza u kontroll effettivi ta' l-ammonti mitluba biex jiffinanzjaw obbligi ta' servizz universali.
- (25) Is-swieq tal-komunikazzjonijiet ikomplu jevolvu f'termini tas-servizzi wżati u l-mezzi tekniċi wżati biex iwassluhom lill-utenti. L-obbligi ta' servizz universali, li huma definiti fil-livell tal-Komunità, għandhom jiġu perjodikament riveduti bil-ħsieb li jsiru proposti li jitbiddel jew jiġi ridefinit il-kamp ta' applikazzjoni. Din ir-reviżjoni għandha tiehu kont tal-kondizzjonijiet li jevolvu soċjali, kummerċjali u teknoloġiċi u l-fatt li kull bidla tal-kamp ta' applikazzjoni għandha tkun suġġetta għat-test doppju ta' servizzi li jsiru disponibbli lill-maġġoranza sostanzjali tal-popolazzjoni, bir-riskju konsegwenti ta' l-eskluzjoni soċjali għal dawk li ma jifilhux iħallsu għalihom. Għandha tittiehed attenzjoni f'kull bidla tal-kamp ta' applikazzjoni ta' obbligi ta' servizz universali biex jiġi assigurat li ċerti għażliet teknoloġiċi ma jiġux promossi artifċjalment fuq oħrajn, li piż finanzjarju disproporzjonat ma jiġix impost fuq mprizi tas -settur (b'hekk jiġu perikolati l-iżviluppi tas-suq u l-innovazzjoni) u li l-piż finanzjarju ma jaqgħax inġustament fuq konsumaturi bi dħul aktar baxx. Kull bidla tal-kamp ta' applikazzjoni awtomatikament tfisser li kull spiza netta tista' tiġi ffinanzjata permezz tal-metodi permessi f'din id-Direttiva. L-Istati Membri ma jistgħux jimponu

▼B

fuq il-partecipanti tas-suq kontribuzzjonijiet finanzjarji li jirrelataw ma' miżuri li m'humiex parti mill-obbligi ta' servizz universali. L-Istati Membri ndividwali jibqgħu hielsa li jimponu miżuri speċjali (barra mill-kamp ta' applikazzjoni i ta' obbligi ta' servizz universali) u jiffinanzjawhom b'konformità mal-liġi tal-Komunità iżda mhux permezz ta' kontribuzzjonijiet mill-partecipanti tas-suq.

- (26) Aktar kompetizzjoni effettiva matul is-swieq kollha ta' l-aċċess u s-servizz għandha tagħti għażla akbar lill-utenti. Il-firxa ta' kompetizzjoni u għażla effettivi jvarjaw mal-Komunità u jvarjaw fl-Istati Membri bejn żoni ġeografiċi u bejn swieq ta' l-aċċess u s-servizzi. Xi utenti jistgħu jkunu dipendenti għal kollox fuq il-forniment ta' aċċess u servizzi minn impriża b'sahħa sinjifikanti fis-suq. B'mod ġenerali, għal raġunijiet ta' effiċjenza u biex tiġi nkoraggjata l-kompetizzjoni effettiva, huwa importanti li s-servizzi furnuti minn impriża b'sahħa sinjifikanti fis-suq jirriflettu l-ispejjeż. Għal raġunijiet ta' effiċjenza u raġunijiet soċjali, it-tariffi ta' l-utent finali għandhom jirriflettu l-kondizzjonijiet tad-domanda, kif ukoll il-kondizzjonijiet tal-ispiza, sakemm dan ma jirrizultax f'distorsjonijiet fil-kompetizzjoni. Hemm ir-riskju li impriża b'sahħa sinjifikanti fis-suq tista' taġixxi b'modi differenti biex timpedixxi d-dhul jew tiddistorta il-kompetizzjoni, per eżempju billi titlob prezzijiet eċċessivi, tiffissa prezzijiet predatorji, tassocja flimkien b'mod obligatorju servizzi bl-innut jew turi preferenza ndebita għal ċerti klijenti. Għalhekk, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandu jkollhom is-setgħa li jimponu, bhala l-ahħar sforz u wara konsiderazzjoni debita, regolament ta' bejgħ bl-innut fuq impriża b'sahħa sinjifikanti fis-suq. Regolament dwar il-limitu tal-prezz, medjar ġeografiku jew strumenti simili, kif ukoll miżuri mhux regolatorji bħal paraguni pubblikament disponibbli tat-tariffi tal-bejgħ bl-innut jistgħu jintużaw biex tinkiseb il-mira doppja tal-promozzjoni ta' kompetizzjoni effettiva waqt li jitharsu l-htigiet ta' l-interess pubbliku, bħaż-żamma ta' prezz li jkun jintlahaq ta' servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament għal xi konsumaturi. L-aċċess għalinformazzjoni ta' kontabilità ta' l-ispejjeż xierqa huwa meħtieġ, sabiex l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jwettqu d-dmirijiet regolatorji tagħhom f'dan il-qasam, inkluża l-imposizzjoni ta' xi kontroll tat-tariffi. Iżda, l-kontrolli regolatorji fuq il-bejgħ ta' servizzi bl-innut għandhom jiġu mposti biss fejn l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jqisu li l-miżuri rilevanti ta' bejgħ bl-ingrossa jew miżuri fir-rigward ta' għażla jew għażla minn qabel tal-*carrier* jonqsu li jilhqqu l-mira ta' l-assigurazzjoni ta' kompetizzjoni effettiva u nteress pubbliku.
- (27) Fejn awtorità regolatorja nazzjonali timponi obbligi li tiġi mplementata sistema ta' kontabilità ta' l-ispejjeż sabiex jiġu appoġġati l-kontrolli tal-prezzijiet, tista' hi stess twettaq verifika ta' kull sena biex tiżgura l-konformità ma' dik is-sistema ta' kontabilità ta' l-ispejjeż, sakemm ikollha l-impjegati mharrġa meħtieġa, jew tista' teħtieġ li l-verifika titwettaq minn korp iehor kwalifikat, indipendenti mill-operatur konċernat.
- (28) Huwa meqjus meħtieġ li tiġi żgurata l-applikazzjoni li titkompla tad-dispożizzjonijiet eżistenti li jirrelataw mas-sett minimu ta' servizzi ta' linji mikrija fil-leġislazzjoni tal-Komunità dwar it-telekomunikazzjonijiet, b'mod partikolari fid-Direttiva tal-Kunsill

▼B

92/44/KEE tal-5 ta' Ġunju 1992 dwar l-appikazzjoni tal-forniment ta' *network* miftuħ għall-linji mikrija ⁽¹⁾, sa dak iż-żmien li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jstabbilixxu, skond il-proċeduri ta' l-analiżi tas-suq stabbiliti fid-Direttiva 2002/21/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar qafas komuni regolatorju għal *networks* u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (Direttiva Kwadru) ⁽²⁾, li daww id-dispożizzjonijiet m'humiex aktar meħtieġa minhabba li suq suffiċjentement kompetittiv ikun żviluppa fit-territorju tagħhom. Il-livell ta' kompetizzjoni x'aktarx li jvarja bejn swieq differenti ta' linji mikrija fis-sett minimu, u f'partijiet differenti tat-territorju. Fit-twettieq ta' l-analiżi tas-suq, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jagħmlu stimi separati għal kull suq ta' linji mikrija fis-sett minimu, waqt li jiehdu kont tad-dimensjoni ġeografika tagħhom. Servizzi ta' linji mikrija jikkostitwixxu servizzi obbligatorji li għandhom jiġu fornuti mingħajr rikors għal xi mekkanizmu ta' kumpens. Il-forniment ta' linji mikrija barra mis-sett minimu ta' linji mikrija għandu jkun kopert b'dispożizzjonijiet regolatorji ġenerali ta' bejgħ bl-immnut pjuttost milli minn htigiet speċifiċi li jkopru l-forniment tas-sett minimu.

- (29) L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu wkoll, fid-dawl ta' l-analiżi tas-suq relevanti, jeħtieġu operaturi mobbli b'sahha sinjifikanti fis-suq li jippermettu lill-abbonati tagħhom li jaċċessaw is-servizzi ta' kull fornitur interkonnes ta' servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament fuq il-bażi ta' sejha b'sejha jew permezz ta' għażla minn qabel.
- (30) Il-kuntratti huma għodda mportanti għall-utenti u l-konsumaturi biex jiġi assigurat livell minimu ta' trasparenza ta' informazzjoni u sigurtà legali. Il-parti 'l kbira tal-fornituri tas-servizzi f'ambjent kompetittiv jikkonkludu kuntratti mal-klijenti tagħhom għal raġunijiet ta' xewqiet kummerċjali. B'zieda mad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva, il-htigiet tal-leġislazzjoni eżistenti tal-Komunità dwar il-protezzjoni tal-konsumatur li tirrelata mal-kuntratti, b'mod partikolari d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE tal-5 ta' April 1993 dwar kondizzjonijiet ingusti fil-kuntratti tal-konsumatur ⁽³⁾ u d-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' l-20 ta' Diċembru 1997 dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi fir-rigward ta' kuntratti li jsiru f'ċertu distanza ⁽⁴⁾, japplikaw għal transazzjonijiet tal-konsumatur li jirrelataw ma' *networks* u servizzi elettronici. Speċifikament, il-konsumaturi għandhom igawdu minn livell minimu ta' ċertezza legali fir-rigward tar-relazzjonijiet kuntrattwali tagħhom mal-fornitur dirett tagħhom ta' servizz tat-telefon, sabiex it-termini kuntrattwali, il-kondizzjonijiet, il-kwalità tas-servizz, il-kondizzjoni għat-terminazzjoni tal-kuntratt u tas-servizz, il-miżuri ta' kumpens u r-risoluzzjoni ta' dispuċi jiġu speċifikati fil-kuntratti tagħhom. Fejn il-fornituri tas-servizz barra minn forniture ta' servizz dirett tat-telefon jikkonkludu kuntratti mal-konsumaturi, l-istess informazzjoni għandha tiġi nkluża wkoll f'dawk il-kuntratti. Il-miżuri biex jassiguraw it-trasparenza tal-prezzijiet, it-tariffi, it-termini u l-kondizzjonijiet jkabbru l-kaċċità tal-konsumaturi li jottimizzaw l-għażliet tagħhom u b'hekk jibbenefikaw bis-shiħ mill-kompetizzjoni.

⁽¹⁾ ĠU L 165, tad-19.6.1992, p. 27. Direttiva kif l-ahhar emendata bid-Deċizjoni tal-Kummissjoni Nru 98/80/KE (ĠU L 14, ta' l-20.1.1998, p. 27).

⁽²⁾ Ara paġna 33 ta' dan il-Gurnal Uffiċjali.

⁽³⁾ ĠU L 95, tal-21.4.1993, p. 29.

⁽⁴⁾ ĠU L 144, 04.6.1997, p. 19.

▼B

- (31) L-utenti finali għandu jkollhom aċċess għall-informazzjoni pubblikament disponibbli dwar is-servizzi ta' komunikazzjoni. L-Istati Membri għandhom ikunu kapaċi jissorveljaw il-kwalità tas-servizzi li jiġu offruti fit-territorju tagħhom. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu kapaċi li sistematikament jiġbru informazzjoni dwar il-kwalità tas-servizzi offruti fit-territorji tagħhom fuq il-bażi ta' kriterji li jippermettu l-komparabilità bejn il-fornituri tas-servizzi u bejn l-Istati Membri. L-imprizi li jfornu servizzi ta' komunikazzjonijiet, li joperaw f'ambjent kompetittiv, aktarx li jagħtu nformazzjoni adegwata u aġġornata dwar is-servizzi tagħhom pubblikament disponibbli għal raġunijiet ta' vantaġġ kummerċjali. L-awtopritajiet regolatorji nazzjonali għandhom madanakollu jkunu jistgħu jehtieġu il-pubblikazzjoni ta' din l-informazzjoni fejn jiġi muri li din l-informazzjoni mhix effettivament disponibbli għall-pubbliku.
- (32) L-utenti finali għandhom ikunu jistgħu jgawdu garanzija ta' interoperabilità fir-rigward tat-tagħmir kollu mibjugħ fil-Komunità għar-riċeviment tat-televiżjoni diġitali. L-Istati membri għandhom ikunu jistgħu jehtieġu *standards* minimi armonizzati fir-rigward ta' dak it-tagħmir. Dawn li-*standards* jistgħu jiġu adattati minn żmien għal żmien fid-dawl ta' l-iżviluppi teknoloġiċi u tas-suq.
- (33) Huwa mixtieq li l-konsumaturi jkunu jistgħu jiksbu l-aktar konnettività shiha possibbli għas-settijiet tat-televiżjoni diġitali. L-interoperabilità hija kuncett li qiegħed jevolvi fis-swieq dinamici. Il-korpi ta' li-*standards* għandhom jagħmlu minn kollox biex jassiguraw li *standards* adatti jevolvu flimkien mat-teknoloġiji konkernati. Huwa daqstant iehor importanti li jiġi assigurat li konnetturi jkunu disponibbli fuq settijiet tat-televiżjoni li jkunu kapaċi jgħaddu l-elementi kollha mehtieġa ta' sinjal diġitali, inklużi faxex tas-smieġ u tal-*video*, informazzjoni dwar aċċess kondizzjonat, informazzjoni dwar is-servizz, informazzjoni dwar *interface* ta' programmi applikattivi (API) u informazzjoni dwar il-protezzjoni kontra l-ikkupjar. Din id-Direttiva għalhekk tassi-gura li l-funzjonalità ta' *interface* miftuħ għas-settijiet tat-televiżjoni diġitali ma tiġix limitata mill-operaturi tan-*network*, fornituri tas-servizz jew manifatturi tat-tagħmir u tkompli tevolvi f'konformità ma' l-iżviluppi teknoloġiċi. Għat-turija u l-presentazzjoni tas-servizzi tat-televiżjoni diġitali interattivi, ir-realizzazzjoni ta' *standard* komuni permezz ta' mekkaniżmu mmexxi mis-suq hija rikonoxxuta bhala benefiċċju għall-konsumatur. L-Istati Membri u l-Kummissjoni jistgħu jieħdu inizjattivi ta' politika, konsistenti mat-Trattat biex jinkoraġġixxu dan l-iżvilupp.
- (34) L-utenti finali kollha għandhom jibqgħu jgawdu aċċess għas-servizzi bl-għajjnuna ta' l-operatur tkun xi tkun l-organizzazzjoni li ttiprovdi aċċess għan-*network* pubbliku tat-telefon.
- (35) Il-forniment ta' servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju u d-direttorji huwa diġà miftuħ għall-kompetizzjoni. Id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva jikkumplimentaw id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 97/66/KE billi jagħtu d-dritt lill-abbonati li jkollhom id-dettalji personali nkluzi f'direttorju stampat jew elettroniku. Il-fornituri kollha tas-servizz li jassenjaw numri tat-telefon lill-abbonati tagħhom huma obbligati li jagħmlu l-informazzjoni relevanti disponibbli, b'mod ġust, orjentat mal-ispiza u mhux diskriminatorju.

▼B

- (36) Huwa mportanti li l-utenti jkunu jistgħu jsejhu in-numru uniku ta' emerġenza Ewropew “112”, u n-numri l-oħra tat-telefon ta' emerġenza nazzjonali, mingħajr hlas, minn kull telefon, inklużi telefons pubbliċi bi hlas, mingħajr l-użu ta' xi mezz ta' hlas. L-Istati Membri suppost li diġa għamlu l-arranġamenti ta' organizzazzjoni meħtieġa l-aktar adatti għall-organizzazzjoni nazzjonali tas-sistemi ta' emerġenza, sabiex jiġi assigurat li s-sejthiet għal dan in-numru jiġu adegwatament imwieġba u ttrattati. L-informazzjoni dwar il-lok ta' min jagħmel is-sejha, li għandha tintgħamel disponibbli għas-servizzi ta' l-emerġenza, ttejjeb il-livell ta' protezzjoni u s-sigurtà ta' l-utenti tas-servizzi ta' “112” u tgħin lis-servizzi ta' l-emerġenza, sal-limitu teknikament fattibbli, fil-qadi tad-dmirijiet tagħhom, basta illi t-trasferiment tas-sejthiet u tagħrif assoċjat għas-servizzi ta' emerġenza konċernati jiġi garantit. Ir-riċeviment u l-użu ta' dik l-informazzjoni għandhom jikkonformaw mal-liġi rilevanti tal-Komunità dwar l-ipproċessar tat-tagħrif personali. It-titjib kostanti fit-teknoloġija ta' l-informazzjoni għandu progressivament isostni l-immaniġġar simultanju ta' diversi lingwi fuq in-*networks* bi spiza raġonevoli. Dan allura jassigura sigurezza addizzjonali għaċ-ċittadini Ewropej li jużaw in-numru tas-sejha ta' l-emerġenza “112”.
- (37) L-aċċess faċli għas-servizzi nternazzjonali tat-telefon huwa vitali għaċ-ċittadini Ewropej u għan-negozji Ewropej. Iz-“00” ġia ġie stabbilit bħala l-kodiċi *standard* ta' aċċess internazzjonali tat-telefon għall-Komunità. Arranġamenti speċjali għat-tagħmil ta' sejthiet bejn lokien adjaċenti bejn il-fruntieri bejn l-Istati Membri jistgħu jiġu stabbiliti jew jitkomplew. L-*ITU* assenjat, skond ir-Rakkomandazzjoni *ITU* E.164, kodiċi “3883” għall-Ispazju Ewropew ta' l-Enumerar tat-Telefonija (*ETNS*). Sabiex tiġi assigurata l-konnessjoni ta' sejthiet lill-*ETNS*, l-imprizi li joperaw *networks* pubbliċi tat-telefon għandhom jassiguraw li sejthiet li jużaw “3883” jiġu direttament jew indirettament inter-konnessi man-*networks* li jservu ta' l-*ETNS* speċifikati fli-*standards* ta' l-Istitut Ewropew ta' li-*Standards* tat-Telekomunikazzjonijiet (*ETSI*). Dawk l-arranġamenti ta' interkonnessjoni għandhom jiġu regolati bid-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2002/19/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar l-aċċess għal, u l-interkonnesjoni ma', *networks* ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati (Direttiva ta' Aċċess)⁽¹⁾.
- (38) L-aċċess mill-utenti finali għar-riżorsi kollha ta' numerar fil-Komunità huwa kondizzjoni vitali minn qabel għal suq wiehed. Għandu jinkludi telefon bla hlas, rata primjum, u numri mhux ġeografici oħrajn hlief fejn l-abbonat li jirċievi t-telefonata jkun għażel, għal raġunijiet kummerċjali, li jillimita l-aċċess minn ċerti zoni ġeografici. It-tariffi mposti fuq partijiet li jagħmlu sejha minn barra l-Istat Membru konċernat mhux meħtieġa li jkunu l-istess bħal dawk tal-partijiet li jagħmlu sejha minn gewwa dak l-Istat Membru.
- (39) L-idealjaljar bit-ton u l-faċilitajiet ta' l-identifikazzjoni tal-linja li tagħmel is-sejha huma normalment disponibbli fuq l-*exchanges* tat-telefon moderni u jistgħu għalhekk jiġu fornuti aktar u aktar bi spiza żgħira jew mingħajr ebda spiza. L-iddajaljar bit-ton qiegħed

(¹) Ara paġna 7 ta' dan il-Ġurnal Uffiċjali.

▼B

kull ma jmur jintuża għall-interazzjoni ta' l-utent ma' servizzi speċjali u faċilitajiet, inkluzi servizzi b'valur miżjud, u n-nuqqas ta' din il-faċilità jista' jipprevjeni lill-utent milli jagħmel użu ta' dawn is-servizzi. L-Istati Membri m'humiex meħtieġa li jimponu obbligi għall-forniment ta' dawn il-faċilitajiet fejn huma diġa disponibbli. Id-Direttiva 97/66/KE tissalvagwarda l-privatezza ta' l-utenti fir-rigward ta' kontijiet dettaljati, billi tagħtihom il-mezzi biex jipproteġu d-dritt tagħhom għall-privatezza meta l-identifikazzjoni tal-linja li tagħmel is-sejha tiġi mplimentata. L-iżvilupp ta' dawn is-servizzi fuq bazi pan-Ewropew għandu jibbenefika lill-konsumaturi u huwa nkoragġit b'din id-Direttiva.

- (40) Il-portabilità tan-numru hija faċilitatur prinċipali għall-għażla tal-konsumatur u kompetizzjoni effettiva f'ambjent kompetittiv tat-telekomunikazzjonijiet hekk li l-utenti finali li jitolbu dan għandhom ikunu jistgħu jzommu n-numru/i tagħhom fuq *in-network* pubbliku tat-telefon indipendentement mill-organizzazzjoni li tipprovdi s-servizz. Il-forniment ta' din il-faċilità bejn konnessjonijiet għan-*network* pubbliku tat-telefon f'lok fiss u mhux fiss mhux kopert b'din id-Direttiva. Iżda, l-Istati Membri jistgħu japplikaw dispożizzjonijiet għall-portabilità tan-numru bejn *networks* li jfornu servizzi f'lok fiss u *networks* mobbli.
- (41) L-impatt tal-portabilità tan-numri jissahhah konsiderevolment meta jkun hemm informazzjoni trasparenti dwar it-tariffi, kemm għall-utenti finali li jgħorru n-numru tagħhom kif ukoll għall-utenti finali li jagħmlu sejha lil dawk li jkun garrew in-numru tagħhom. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom, fejn possibbli, jiffaċilitaw it-trasparenza tat-tariffi adatta bhala parti mill-implimentazzjoni tal-portabilità tan-numri.
- (42) Meta jiġi assigurat li l-ipprezzar għal interkonnessjoni relatata mal-forniment ta' portabilità tan-numri tkun orjentata mal-ispiza, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu wkoll jieħdu kont tal-prezzijiet disponibbli fi swieq komparattivi.
- (43) Fil-present, l-Istati Membri jimponu ċerti obbligi ta' trasmissjoni (“must carry”) fuq *networks* għad-distribuzzjoni tax-xandir bir-radju u bit-televiżjoni lill-pubbliku. L-Istati Membri għandhom ikunu jistgħu jistipulaw obbligi proporzjonati fuq imprizi taht il-gurisdizzjoni tagħhom, fl-interess ta' konsiderazzjonijiet legittmi ta' politika pubblika, iżda dawk l-obbligi għandhom ikunu mposti biss fejn ikunu meħtieġa biex jissodisfaw il-miri ta' interess ġenerali definiti b'mod ċar mill-Istati Membri b'konformità mal-liġi tal-Komunità u għandhom ikunu proporzjonati, trasparenti u suġġetti għal reviżjoni perjodika. L-obbligi ta' trasmissjoni (*must carry*) imposti mill-Istati Membri għandhom ikunu raġonevoli, jiġifieri għandhom ikunu proporzjonati u trasparenti fid-dawl ta' miri ta' interess ġenerali definiti b'mod ċar, u jistgħu, fejn xieraq, jinvolvu dispożizzjoni għal remunerazzjoni proporzjonata. Dawn l-obbligi ta' trasmissjoni (*must carry*) jistgħu jinkludu t-trasmissjoni ta' servizzi speċifikament maħsuba biex jippermettu aċċess adatt minn utenti b'disabilità.
- (44) *Networks* użati għad-distribuzzjoni ta' xandir bir-radju jew bit-televiżjoni lill-pubbliku jinkludu *networks* ta' xandir bil — *cable*, bisatelliti jew terrestri. Jistgħu wkoll jinkludu *networks* oħra safejn u

▼B

sakemm n-numru sinjifikanti ta' utenti finali jużaw dawk in-*networks* bhala l-mezz prinċipali tagħhom biex jirċievu xandir bir-radju jew bitat-televiżjoni.

- (45) Servizzi li jformu kontenut bhall-offerta għall-bejgħ ta' pakkett ta' kontenut ta' xandir bil-hoss jew bit-televiżjoni m'humiex koperti bil-qafas regolatorju komuni għal *networks* u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici. Il-fornituri ta' dawk is-servizzi m'għandhomx ikunu sugġetti għall-obbligi ta' servizz universali fir-rigward ta' dawn l-attivitajiet. Din id-Direttiva hija mingħajr preġudizzju għal miżuri meħuda fil-livell nazzjonali, b'konformità mal-liġi tal-Komunità, fir-rigward ta' dawk is-servizzi.a(46) Fejn Stat Membru jfittex li jassigura l-forniment ta' servizzi speċifiċi oħra mat-territorju nazzjonali kollu tiegħu, dawk l-obbligi għandhom ikunu mplimentati fuq bażi ta' effiċjenza ta' l-ispiża u barra l-kamp ta' applikazzjoni ta' obbligi ta' servizz universali. Għaldaqstant, l-Istati Membri jistgħu jieħdu miżuri addizzjonali (bhall-iffaċilitar ta' l-iżvilupp ta' infrastruttura jew servizzi fiċ-ċirkostanzi fejn is-suq ma jittrattax b'mod sodisfaċjenti il-htigijiet ta' l-utenti finali jew il-konsumaturi), b'konformità mal-liġi tal-Komunità. Bhala reazzjoni għall-inizjattiva tal-Kummissjoni *e-Europe*, il-Kunsill Ewropew ta' Lisbona tat-23 u l-24 ta' Marzu 2000 talab lill-Istati Membri biex jassiguraw li l-iskejjel kollha jkollhom aċċess għall-Internet u għar-riżorsi multimedia.
- (47) Fil-kuntest ta' ambjent kompetittiv, il-veduti tal-partijiet interessati, nklużi l-utenti u l-konsumaturi, għandhom jitqiesu mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali meta jittrattaw kwistjonijiet li jirrelataw mad-drittijiet ta' l-utenti finali. Proċeduri effettivi għandhom ikunu disponibbli biex jittrattaw dispuți bejn il-konsumaturi, min-naħa 'l waħda, u mprizi li jformu servizzi ta' komunikazzjonijiet disponibbli pubblikament, min-naħa 'l oħra. L-Istati Membri għandhom jieħdu kont shiħ tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 98/257/KE tat-30 ta' Marzu 1998 dwar il-prinċipji applikabbli għall-korpi responsabbli għar-riżoluzzjoni *extra* — ġudizzjarji ta' dispuți tal-konsumaturi ⁽¹⁾.
- (48) Il-ko-regolazzjoni tista' tkun mod adatt biex jistimula *standards* imtejba ta' kwalità u prestazzjoni imtejba ta' servizz. Il-ko-regolazzjoni għandha tkun iggwidata mill-istess prinċipji bhar- regolazzjoni formali, jiġifieri għandha tkun oġġettiva, ġustifikata, proporzjonata, mhux diskriminatorja u trasparenti.
- (49) Din id-Direttiva għandha tipprowdi għall-elementi tal-protezzjoni tal-konsumatur, inklużi kondizzjonijiet kuntrattwali ċari u riżoluzzjoni ta' dispuți, u trasparenza tariffarja għall-konsumaturi. Għandha wkoll tinkoraġġixxi l-estensjoni ta' dank il-benefiċċji lil kategoriji oħra ta' utenti finali, b'mod partikolari intrapriżi żgħar u ta' daqs medju.
- (50) Id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva ma jipprevjenux lil Stat Membru milli jieħu miżuri ġustifikati fuq il-baży stipulati fl-Artikoli 30 u 46 tat-Trattat, u b'mod partikolari fuq il-baży ta' sigurtà pubblika, politika pubblika u moralità pubblika.

⁽¹⁾ ĠU L 115, tas-17.4.1998, p. 31.

▼B

- (51) Billi l-miri ta' l-azzjoni proposta, jiġifieri l-istabbiliment ta' livell komuni ta' servizz universali għat-telekomunikazzjonijiet għall-utenti Ewropej kollha u l-armonizzazzjoni tal-kondizzjonijiet għall-aċċess għal u l-użu ta' *networks* pubbliċi tat-telefon f'lok fiss u servizzi tat-telefon disponibbli pubblikament relatati kif ukoll il-ksib ta' qafas armonizzat għar-regolazzjoni ta' servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici u faċilitajiet assoċjati, ma jistgħux jinkisbu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri u jistgħu għalhekk minhabba l-iskala jew l-effetti ta' l-azzjoni jinkisbu aħjar fil-livell tal-Komunità, il-Komunità tista' tadotta miżuri skond il-prinċipji tas-sussidjarjetà kif stipulati fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skond il-prinċipju tal-proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx 'l hinn minn dak li huwa mehtieg sabiex jinkisbu dawk il-miri.
- (52) Il-miżuri mehtieġa għall-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva għandhom jiġu adottati skond id-Deċiżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999 li tistipula l-proċeduri għall-eżerċizzju tas-setgħat ta' implimentazzjoni konferiti fuq il-Kummissjoni ⁽¹⁾,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

IL-KAPITOLU I

KAMP TA' APPLIKAZZJONI, MIRI U TIFSIR

▼M1

Artikolu 1

Suġġett u ambitu

1. Fl-ambitu tal-qafas tad-Direttiva 2002/21/KE (id-Direttiva Qafas), din id-Direttiva tikkonċerna l-forniment ta' *networks* u servizzi ta' komunikazzjoni elettronika lil utenti finali. L-għan huwa li tiġi żgurata d-disponibilità mal-Komunità kollha ta' servizzi pubblikament disponibbli ta' kwalità tajba permezz ta' kompetizzjoni effettiva u għażla u biex tittratta ċ-ċirkostanzi li fihom il-htigijiet tal-utenti finali ma jkunux sodisfatti b'mod sodisfaċjenti mis-suq. Din id-Direttiva tinkludi wkoll dispożizzjonijiet li jikkonċernaw it-tagħmir terminali fil-postijiet fejn joperaw l-konsumaturi. Din id-Direttiva tinkludi wkoll dispożizzjonijiet dwar ċerti aspetti ta' tagħmir ta' terminal, inklużi dispożizzjonijiet maħsuba biex jiġi faċilitat aċċess għal utenti b'diżabbiltà.

2. Din id-Direttiva tistabbilixxi d-drittijiet tal-utenti finali u l-obbligi korrispondenti li jaqgħu fuq l-imprizi li jipprovdu n-*networks* u s-servizzi ta' komunikazzjoni elettronika pubblikament disponibbli. Fir-rigward tal-assigurazzjoni ta' forniment ta' servizz universali fl-ambjent ta' swieq miftuħa u kompetittivi, din id-Direttiva tiddefinixxi s-sett minimu ta' servizzi ta' kwalità speċifikata li għaliha l-utenti kollha għandhom aċċess bi prezz li jista' jintlaħaq fid-dawl tal-kondizzjonijiet speċifiċi nazzjonali, mingħajr distorzjoni tal-kompetizzjoni. Din id-Direttiva tistabbilixxi wkoll obbligi fir-rigward tal-forniment ta' ċerti servizzi mandatarji.

▼M2

3. Il-miżuri nazzjonali li jirrigwardaw l-aċċess tal-utenti aħharin għal servizzi u applikazzjonijiet jew l-użu tagħhom permezz ta'

⁽¹⁾ ĠU L 184, tas-17.7.1999, p. 23.

▼ M2

netwerks ta' komunikazzjoni elettronika għandhom jirrispettaw id-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-persuni fiżiċi, anke b'rabta mal-privatezza u l-proċess ġust, kif definiti fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali.

▼ M1

4. Id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva dwar id-drittijiet tal-utenti finali għandhom japplikaw minghajr preġudizzju għar-regoli Komunitarji dwar il-protezzjoni tal-konsumatur, b'mod partikolari d-Direttivi 93/13/KEE u 97/7/KE, u r-regoli nazzjonali f'konformità mal-liġi Komunitarja.

▼ B*L-Artikolu 2***Tifsiriet**

Għall-iskopijiet ta' din id-Direttiva, t-tifsiriet stipulati fl-Artikolu 2 tad-Direttiva 2002/21/KE (Direttiva Qafas) għandhom japplikaw.

It-tifsiriet li ġejjin għandhom ukoll japplikaw:

- (a) “telefon pubbliku bi hlas” tfisser telefon disponibbli għall-pubbliku generali, li għall-użu tiegħu l-mezz ta' hlas jista' jinkludi muniti u/jew karti ta' kreditu/debitu u/jew karti mhallsin bil-quddiem, inklużi karti għall-użu ma' kodiċi ta' l-iddajaljar;

▼ M1

- (ċ) “servizz telefoniku pubblikament disponibbli” tfisser servizz disponibbli għall-pubbliku li jorigina u jirċievi, direttament jew indirettament, sejhiet nazzjonali jew nazzjonali u internazzjonali, permezz ta' numru jew numri fi pjan ta' numerazzjoni telefonika nazzjonali jew internazzjonali;

- (d) “numru ġeografiku” tfisser numru mill-pjan ta' numerazzjoni telefoniku nazzjonali fejn parti mill-istruttura tan-numru tiegħu jkun fiha sinifikat ġeografiku wżat biex jittrasferixxi sejhiet għall-post fiżiku tal-punt tat-terminazzjoni tan-network (NTP);

- (f) “numru mhux ġeografiku” tfisser numru minn pjan nazzjonali ta' numerazzjoni telefonika li ma jkunx numru ġeografiku. Jinkludi, inter alia, numri mobbli, numri bla hlas u numri b'rati primjum.

▼ B

IL-KAPITOLU II

OBBLIGI TA' SERVIZZ UNIVERSALI NKLUŻI OBBLIGI SOĠJALI*L-Artikolu 3***Disponibilità ta' servizz universali**

1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li s-servizzi stipulati f'dan il-Kapitolu jintgħamlu disponibbli skond il-kwalità speċifikata lill-utenti kollha fit-territorju tagħhom, independentement mill-lok ġeografiku, fid-dawl taċ-ċirkostanzi nazzjonali speċifiċi, bi prezz li jista' jintlahaq.

▼ B

2. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu l-aproċċ l-aktar effiċjenti u adattat biex jassiguraw l-implimentazzjoni ta' servizz universali, waqt li jirrispettaw il-prinċipji ta' l-oġġettività, it-trasparenza, in-non-diskriminazzjoni u l-proporzjonalità. Għandhom ifittxu li jimminimizzaw id-distorsjonijiet fis-suq, b'mod partikolari l-forniment ta' servizzi bi prezzi jiet jew suġġetti għal termini u kondizzjonijiet oħra li jitolqu mill-kondizzjonijiet normali tal-kummerċ, waqt li jissalvagwardaw l-interess pubbliku.

▼ M1*Artikolu 4***Forniment ta' aċċess f'post fiss u forniment ta' servizzi telefoniċi**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-talbiet raġonevoli kollha għal konnessjoni f'post fiss ma' network pubbliku ta' komunikazzjonijiet għandhom jintlaqgħu mill-inqas minn impriża wahda.

2. Il-konnessjoni provduta għandha tkun kapaċi ssostni l-komunikazzjonijiet tal-faks vokali u d-data, b'rati tad-data li huma biżżejjed biex jippermettu aċċess funzjonali għall-Internet meta jitqiesu t-teknoloġiji prevalenti użati mill-maġġoranza tal-abbonati u l-fattibilità teknoloġika.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-talbiet raġonevoli kollha għall-forniment ta' servizz telefoniku disponibbli pubblikament, fuq il-konnessjoni tan-network imsemmija fil-paragrafu 1, li jippermetti li joriġinaw u jirċievu sejhiet nazzjonali u internazzjonali għandhom jiġu sodisfatti mill-inqas minn impriża wahda.

▼ B*L-Artikolu 5***Servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju u direttorji**

1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw illi:
 - (a) ta' l-anqas direttorju wieħed komprensiv ikunu disponibbli għall-utenti finali f'forma approvata mill-awtorità relevanti, sew jekk stampat jew elettroniku, jew it-tnejn, u jiġi aġġornat fuq bażi regolari, ta' lanqas darba fis-sena;
 - (b) ta' l-anqas direttorju komprensiv tat-telefon tas-servizzi ta' konsultazzjoni jkun disponibbli għall-utenti finali kollha, inklużi l-utenti ta' telefons pubbliċi bi hlas.

▼ M1

2. Fid-direttorji li jissemmew fil-paragrafu 1 għandhom jidhru, suġġett għad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 12 tad-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002, dwar l-ipproċessar tad-data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika)⁽¹⁾, l-abbonati kollha tas-servizzi telefoniċi pubblikament disponibbli.

⁽¹⁾ ĠU L 201, 31.7.2002, p. 37.

▼ B

3. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-impriza/i li jfornu s-servizzi msemmija fil-paragrafu 1 japplikaw il-prinċipju ta' non-diskrimazzjoni għat-trattament ta' l-informazzjoni li tkun giet ipprovduta lilhom minn imprizi oħra.

*L-Artikolu 6***▼ M1****Telefoni pubbliċi bi hlas u punti oħrajn ta' aċċess ta' telefonija pubblika bil-vuċi**

1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jimponu obbligi fuq imprizi sabiex jiġi żgurat li t-telefoni pubbliċi bi hlas jew punti ta' aċċess ta' telefonija pubblika bil-vuċi oħra jiġu provduti biex jissodisfaw il-htigijiet raġonevoli ta' utenti finali f'termini ta' kopertura ġeografika, in-numru ta' telefoni jew punti ta' aċċess oħra, l-aċċessibilità għal utenti finali b'dizabbiltà u l-kwalità tas-servizzi.

▼ B

2. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-awtorità regolatorja nazzjonali tista' tiddeċiedi li ma timponix obbligi taht il-paragrafu 1 fit-territorju kollu tagħha jew f'parti minnu, jekk tkun sodisfatta li dawn il-faċilitajiet jew servizzi komparabbli jkunu disponibbli b'mod wiesa', fuq il-bażi ta' konsultazzjonijiet mal-partijiet interessati kif imsemmija fl-Artikolu 33.

3. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li jkun possibbli li jsiru sejhiet ta' emerġenza mit-telefons pubbliċi bi hlas bl-użu tan-numru uniku Ewropew ta' sejha ta' emerġenza "112" u numri oħra nazzjonali ta' emerġenza, kollha mingħajr hlas u mingħajr ma jkollu jintuza xi mezz ta' hlas.

▼ M1*Artikolu 7***Miżuri għal utenti finali b'dizabbiltà**

1. Sakemm ma jkunux ġew speċifikati rekwiżiti taht il-Kapitolu IV li jiksbu l-effett ekwivalenti, l-Istati Membri għandhom jiehdu miżuri speċifiċi biex jiġi żgurat li l-aċċess għal, u affordabbiltà tas-servizzi identifikati fl-Artikoli 4 (3) u 5 għal utenti finali b'dizabbiltà huwa ekwivalenti għal-livell gawdut minn utenti finali oħrajn. L-Istati Membri jistgħu jobbligaw lill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali biex jivvalutaw il-htieġa ġenerali u r-rekwiżiti speċifiċi, inkluż sa fejn iwasslu tali miżuri għall-utenti finali b'dizabbiltà u l-forma konkreta tagħhom.

2. L-Istati Membri għandhom jiehdu miżuri speċifiċi, fid-dawl tal-kondizzjonijiet nazzjonali, biex jiżguraw li utenti finali b'dizabbiltà jkunu jistgħu wkoll jibbenefikaw mill-opportunità disponibbli għall-maġġoranza tal-utenti finali li jagħzlu bejn impriza u oħra jew fornitur tas-servizzi u ieħor.

3. Meta l-Istati Membri jkunu qed jiehdu l-miżuri msemmija f'Paragrafi 1 u 2, huma għandhom jinkuraġġixxu konformità mal-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet rilevanti ppublikati f' konformità mal-Artikoli 17 u 18 tad-Direttiva 2002/21/KE (Direttiva Qafas).

▼B*L-Artikolu 8***Hatra ta' impriżi**

1. L-Istati Membri jistgħu jaħtru impriża wahda jew aktar biex tiggarrantixxi l-forniment ta' servizz universali kif identifikat fl-Artikoli 4, 5, 6 u 7 u, fejn japplika, l-Artikolu 9(2) sabiex ikun jista' jiġi kopert it-territorju kollu nazzjonali. L-Istati Membri jistgħu jaħtru mprizi differenti jew settijiet ta' impriżi biex ifornu elementi differenti ta' servizz universali u/jew biex ikopru partijiet differenti tat-territorju nazzjonali.

2. Meta l-Istati Membri jaħtru mprizi fparti jew fit-territorju kollu nazzjonali bhala li jkollhom obbligi ta' servizz universali, għandhom jagħmlu dan billi jużaw mekkanizmu ta' hatra effiċjenti, ogġettiv, trasparenti u mhux diskriminatorju, li bih ebda mpriża ma tkun *a priori* eskluża milli tiġi mahtura. Dawk il-metodi ta' hatra għandhom jassiguraw li s-servizz universali jiġi provdut b'mod effiċjenti fl-ispiza u jista' jintuża bhala mezz biex tiġi stabbilita l-ispiza netta ta' l-obbligu tas-servizz universali skond l-Artikolu 12.

▼M1

3. Meta impriża mahtura f'konformità mal-paragrafu 1 jkollha l-intenzjoni li tiddisponi mill-assi kollha tagħha jew parti sostanzjali minnhom tan-network lokali ta' aċċess disponibbli għal entità legali separata taht appartenenza differenti, hija għandha tinforma bil-quddiem lill-awtorità regolatorja nazzjonali b'mod f'waqtu sabiex dik l-awtorità tkun tista' tivvaluta l-effett tat-transazzjoni intiża fuq il-forniment ta' aċċess għal post fiss u ta' servizzi telefoniċi skont l-Artikolu 4. L-awtorità regolatorja nazzjonali tista' timponi, temenda jew tirtira obbligi speċifiċi skont l-Artikolu 6(2) tad-Direttiva 2002/20/KE (Direttiva ta' Awtorizzazzjoni).

▼B*L-Artikolu 9***Tariffi bi prezzijiet li jistgħu jintlahqu****▼M1**

1. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jissorveljaw li l-evoluzzjoni u l-livell tat-tariffi bl-imnut tas-servizzi identifikati fl-Artikoli 4 sa 7 jkunu jaqgħu taht l-obbligi ta' servizz universali u li jkunu jew provduti minn impriżi mahtura, jew disponibbli fis-suq jekk l-ebda impriża ma tkun giet mahtura fir-rigward ta' dawn is-servizzi, b'mod partikolari fir-rigward tal-livell nazzjonali tal-prezzijiet u l-introjt tal-konsumatur.

2. L-Istati Membri jistgħu, fid-dawl tal-kondizzjonijiet nazzjonali, jeżiġu li l-impriżi mahtura jipprovdu lill-konsumaturi għazliet jew pakketti ta' tariffi lill-konsumaturi li jitbiegħdu minn dawk ipprovduti taht kondizzjonijiet kummerċjali normali, b'mod partikolari biex jiġi żgurat li dawk bi dhul baxx jew bi bżonnijiet soċjali speċjali ma jkunux imcaħhda mill-aċċess għan-network imsemmi fl-Artikolu 4(1), jew milli jużaw is-servizzi identifikati fl-Artikolu 4(3) u l-Artikoli 5, 6 u 7 li jaqgħu taht l-obbligi ta' servizz universali u pprovduti minn impriżi mahtura.

▼B

3. L-Istati Membri jistgħu, minbarra kull dispożizzjoni li l-impriżi mahtura jfornu għazliet speċjali ta' tariffi jew li jikkonformaw ma' limiti ta' prezz jew medjar ġeografiku jew skemi oħra simili, jassiguraw li appoġġ jiġi provdut lil konsumaturi identifikati bhala li għandhom dhul baxx jew htigiet soċjali speċjali.

▼B

4. L-Istati Membri jistgħu jehtieġu li mprizi b'obbligi taht l-Artikoli 4, 5, 6, u 7 japplikaw tariffi komuni, inkluż medjar ġeografiku mat-territorju kollu, fid-dawl ta' ċirkostanzi nazzjonali jew li jikkonformaw ma' limiti ta' prezzijiet.

5. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li, fejn impriza mahtura jkollha obbligu li tipprovdi għazliet speċjali ta' tariffi, tariffi komuni, nkluz medjar ġeografiku, jew li tikkonforma ma' limiti ta' prezz, il-kondizzjonijiet ikunu trasparenti bis-shih u jiġu ppublikati u applikati skond il-prinċipji tan-non-diskriminazzjoni. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jehtieġu li skemi speċifiċi jiġu modifikati jew irtirati.

*L-Artikolu 10***Kontroll ta' l-infiq**

1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li mprizi mahtura, waqt li jfornu faċilitajiet u servizzi addizzjonali għal dawk imsemmija fl-Artikoli 4, 5, 6, 7, u 9(2), jistabbilixxu t-termini u l-kondizzjonijiet b'tali mod li l-abbonat ma jkunx obligat li jhallas għal faċilitajiet jew servizzi li ma jkunux neċessarji jew li ma jkunux mehtieġa għas-servizz mitlub.

2. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li mprizi mahtura b'obbligi taht l-Artikoli 4, 5, 6, 7 u 9(2) jfornu l-faċilitajiet speċifiċi u s-servizzi stipulati fl-Anness I, Taqsima A, sabiex l-abbonati jistgħu jissorveljaw u jikkontrollaw l-infiq u jevitaw skonessjoni mhux ġustifikata tas-servizz.

3. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-awtorità rilevanti tkun tista ma tapplikax l-htigiet tal-paragrafu 2 fit-territorju nazzjonali tagħha jew f'parti minnu jekk tkun sodisfatta li l-faċilità tkun disponibbli b'mod wiesa'.

*L-Artikolu 11***Kwalità tas-servizz ta' mprizi mahtura**

1. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li l-imprizi kollha mahtura b'obbligi taht l-Artikoli 4, 5, 6, 7 u 9(2) jippublikaw informazzjoni adegwata u aġġornata li tikkonċerna l-prestazzjoni tagħhom fil-forniment ta' servizz universali, b'bazata fuq parametri ta' kwalità ta' servizz, tifsiriet u metodi ta' kejl stipulati fl-Anness III. L-informazzjoni ppublikata għandha wkoll tiġi provduta lill-awtorità regolatorja nazzjonali.

2. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jispeċifikaw, fost hwejjeg oħra, kwalità addizzjonali ta' *standards* tas-servizz, fejn parametri rilevanti jkunu ġew żviluppatti, biex jagħmlu stima tal-prestazzjoni ta' l-imprizi fil-forniment ta' servizzi lill-utenti finali b'disabilità u lill-konsumaturi b'disabilità. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li l-informazzjoni li tikkonċerna l-prestazzjoni ta' l-imprizi b'relazżjoni ma' dawn il-parametri tiġi wkoll ippublikata u magħmula disponibbli lill-awtorità regolatorja nazzjonali.

3. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu, b'żieda, jispeċifikaw il-kontenut, il-forma u l-mod ta' l-informazzjoni li għandha tiġi ppublikata, sabiex jiġi assigurat li l-utenti finali u l-konsumaturi jkollhom aċċess għal informazzjoni komprensiva, komparabbli u faċli li tiftiehem.

▼ M1

4. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu jistgħu jistabilixxu miri ta' prestazzjoni għal imprizi b'obbligi ta' servizz universali. Meta jagħmlu hekk, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiehdu kont tal-opinjoni tal-partijiet interessati, partikolarment kif imsemmi fl-Artikolu 33.

▼ B

5. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-awtoritajiet i regolatorji nazzjonaljkunu jistgħu jissorveljaw il-konformità ma' dawn il-miri ta' prestazzjoni mill-imprizi mahtura.

6. Nuqqas persistenti minn impriza li tilhaq il-miri ta' prestazzjoni jista' jwassal li jittiehdu miżuri speċifiċi skond id-Direttiva 2002/20/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Marzu 2002 dwar l-awtorizzazzjoni ta' *networks* u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici (Direttiva ta' Awtorizzazzjoni) ⁽¹⁾. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu jistgħu jordnaw verifiki ndipendenti jew revizjonijiet simili tad-*data* tal-prestazzjoni, imħallsa mill-impriza konċernata, sabiex tiġi assicurata l-eżattezza u l-komparabilità tad-*data* magħmula disponibbli mill-impriza b'obbligi ta' servizz universali.

*L-Artikolu 12***Stima ta' l-ispejjeż ta' obbligi ta' servizz universali**

1. Fejn l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jqiesu li forniment ta' servizz universali kif stipulat fl-Artikoli 3 sa 10 jista' jirrappresenta piż ingust fuq imprizi mahtura biex ifornu servizz universali, għandhom jikkalkolaw l-ispejjeż netti tal-forniment tiegħu.

Għal dak l-iskop l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom:

- (a) jikkalkolaw l-ispiza netta ta' l-obbligu tas-servizz universali, waqt li jiehdu kont ta' xi benefiċċju tas-suq li jingema għal impriza mahtura biex ttiprovdi servizz universali, skond l-Anness IV, Taqsima A; jew
- (b) jagħmlu użu ta' l-ispejjeż netti għall-forniment tas-servizz universali identifikat minn mekkanizmu magħżul skond l-Artikolu 8(2).

2. Il-kontabilità u/jew informazzjoni oħra li sservi bħala bazi għall-kalkolu ta' l-ispiza netta ta' obbligi ta' servizz universali taht il-paragrafu 1 (a) għandhom jiġu awditjati jew verifikati mill-awtorità regolatorja nazzjonali jew korp indipendenti mill-partijiet rilevanti u approvati mill-awtorità regolatorja nazzjonali. Ir-riżultat tal-kalkolu ta' l-ispejjeż u l-konkluzjonijiet tal-verifika għandhom jintgħamli pubblikament disponibbli.

*L-Artikolu 13***Iffinanzjar ta' obbligi ta' servizz universali**

1. Fejn, fuq il-bazi tal-kalkolu ta' l-ispejjeż netti msemmija fl-Artikolu 12, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jsibu li mpriza hija suġġetta għal piż ingust, l-Istati Membri għandhom, fuq talba minn impriza mahtura, jiddeċiedu:

- (a) li jintroduċu mekkanizmu biex jikkumpensaw lil dik l-impriza għall-ispiza netta stabbilita taht kondizzjonijiet trasparenti minn fondi pubbliċi; u/jew

⁽¹⁾ Ara paġna 21 ta' dan il-Ġurnal Uffiċjali.

▼B

(b) jaqsmu l-ispiza netta ta' l-obbligu tas-servizz universali bejn il-fornituri ta' *networks* u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici.

2. Fejn l-ispiza netta tinqasam taht il-paragrafu 1 (b), l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu mekkaniżmu ta' qsim amministrat mill-awtorità regolatorja nazzjonali jew korp indipendenti mill-benefiċjarji taht is-sorveljanza ta' l-awtorità regolatorja nazzjonali. L-ispiza netta biss, kif stabbilita taht l-Artikolu 12, ta' l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 3 sa 10 tista' tiġi ffinanzjata.

3. Il-mekkanizmu tal-qsim għandu jirrispetta l-prinċipji tat-trasparenza, l-anqas distorsjoni tas-suq, non-diskriminazzjoni u proporzjonalità skond il-prinċipji ta' l-Anness IV, Taqsima B. L-Istati Membri jistgħu jagħzlu li ma jehtieġux kontribuzzjonijiet minn imprizi li l-valur tal-bejgħ nazzjonali tagħhom ikun anqas minn limitu ffixsat.

4. Kull hlasijiet relatati mal-qsim ta' l-ispiza ta' obbligi ta' servizz universali għandhom jiġu disassoċjati u identifikati separatament għal kull impriża. Dawk il-hlasijiet m'għandhomx ikunu mposti jew miġbura minn imprizi li ma jfornux servizzi fit-territorju ta' l-Istat Membru li jkun stabbilixxa l-mekkanizmu tal-qsim.

*L-Artikolu 14***Trasparenza**

1. Fejn il-mekkanizmu għall-qsim ta' l-ispiza netta ta' l-obbligi ta' servizzi universali kif imsemmi fl-Artikolu 13 jiġi stabbilit, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li l-prinċipji għall-qsim ta' l-ispiza, u d-dettalji tal-mekkanizmu wżat, jkunu pubblikament disponibbli.

2. Bla ħsara għar-regoli tal-Komunità u nazzjonali dwar il-kunfidenzjalità tan-negozju, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li rapport ta' kull sena jiġi ppublikat li jagħti l-ispiza kalkolata ta' l-obbligi tas-servizz universali, waqt li jidentifika l-kontribuzzjonijiet magħmula mill-imprizi kollha nvoluti, u jidentifika kull benefiċċju tas-suq, li jistgħu jkun inġemgħu għall-impriża/i mahtura biex ifornu servizz universali, fejn fond ikun attwalment stabbilit u jahdem.

*L-Artikolu 15***Reviżjoni tal-kamp ta' applikazzjoni ta' servizz universali**

1. Il-Kummissjoni għandha perjodikament tirrevedi l-kamp ta' applikazzjoni ta' servizz universali, b'mod partikolari bil-ħsieb li tipproponi lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill li l-kamp ta' applikazzjoni jinbidel jew jiġi ridefinit. Reviżjoni għandha titwettaq fl-ewwel okkażżjoni fi żmien sentejn mid-data ta' l-applikazzjoni msemmija fl-Artikolu 38(1), it-tieni subparagrafu, u sussegwentement kull tlett snin.

2. Din ir-reviżjoni għandha titwettaq fid-dawl ta' l-iżviluppi soċjali, ekonomiċi u teknoloġiċi, waqt li jittiehed kont, fost hwejjeġ oħra, tar-rati tal-mobilità u d-*data* fid-dawl tat-teknoloġiji prevalenti wżati mill-maġġoranza ta' l-abbonati. Il-proċess tar-reviżjoni għandu jitwettaq skond l-Anness V. Il-Kummissjoni għandha tissottometti rapport lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill fir-rigward tar-rizultat tar-reviżjoni.

▼ B

IL-KAPITOLU III

▼ M1

KONTROLLI REGOLATORJI FUQ IMPRIŻI B'SETGHA KBIRA FIS-SUQ FI SWIEQ SPECIFIČI TA' BEJGH BL-IMNUT

▼ B*L-Artikolu 17***Kontrolli regolatorji fuq servizzi bl-imnut**▼ M1

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jimponu obbligi regolatorji xierqa fuq dawk l-impriżi li jkunu ġew identifikati bhala li għandhom setgħa qawwija fis-suq fir-rigward ta' suq partikolari għall-bejgħ bl-imnut skont l-Artikolu 14 tad-Direttiva 2002/21/KE (id-Direttiva Qafas) fejn:

- (a) bhala riżultat ta' analiżi tas-suq imwettaq skont l-Artikolu 16 tad-Direttiva 2002/21/KE (id-Direttiva Qafas), awtorità regolatorja nazzjonali tiddetermina li suq partikolari ta' bejgħ bl-imnut identifikat skont l-Artikolu 15 ta' dik id-Direttiva ma jkunx effettivament kompetittiv; kif ukoll
- (b) l-awtorità regolatorja nazzjonali tikkonkludi li l-obbligi imposti skont l-Artikolu 9 sa 13 tad-Direttiva 2002/19/KE (id-Direttiva tal-Access), ma jkunx ser jirriżultaw fil-kisba tal-għanijiet stabbiliti fl-Artikolu 8 tad-Direttiva 2002/21/KE (id-Direttiva Qafas).

▼ B

2. L-obbligi imposti taht il-paragrafu 1 għandhom ikunu bbażati fuq in-natura tal-problema identifikata u għandhom ikunu proporzjonati u ġustifikati fid-dawl tal-miri stabbiliti fl-Artikolu 8 tad-Direttiva 2002/21/KE (Direttiva Qafas). L-obbligi imposti jistgħu jinkludu htigiet li l-impriżi identifikati ma jitobx prezzijiet eċċessivi, ifixklu d-dhul fis-suq jew jirrestringu l-kompetizzjoni billi jiffissaw prezzijiet predatorji, juri preferenza indebita għal utenti finali speċifiċi jew mingħajr raġuni jassoċjaw servizzi. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu japplikaw għal dawn l-impriżi miżuri adatti ta' limitu għall-prezz bl-imnut, miżuri biex jikkontrollaw tariffi individwali, jew miżuri biex jorjentaw tariffi lejn l-ispejjeż jew prezzijiet fi swieq komparabbli, sabiex jiproteġu l-interessi ta' l-utent finali waqt li jippromwovu kompetizzjoni effettiva.

▼ M1▼ B

4. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li, fejn impriża tkun sugġetta għar-regolazzjoni tat-tariffa bl-imnut jew kontrolli oħra rilevanti ta' l-imnut, is-sistemi meħtieġa u adatti ta' kontabilità ta3 l-ispejjeż jiġu mplimentati. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jispeċifikaw il-format u l-metodoloġija tal-kontabilità li għandhom jintużaw. Il-konformità mas-sistema tal-kontabilità ta' l-ispejjeż għandha tiġi verifikata minn korp kwalifikat indipendenti. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jassiguraw li dikjarazzjoni li tikkonċerna l-konformità tiġi ppublikata ta' kull sena.

▼B

5. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 9(2) u l-Artikolu 10, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali m'għandhomx japplikaw mekkaniżmi ta' kontroll ta' l-imnut taht il-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu lil swieq ġeografici jew ta' l-utenti fejn ikunu sodisfatti li jkun hemm kompetizzjoni effettiva.

▼M1**▼B**

IL-KAPITOLU IV

INTERESSI U DRITTIJET TA' L-UTENTI FINALI

▼M1*Artikolu 20***Kuntratti**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta jabbonaw għal servizzi li jipprovdu konnessjoni lil network ta' komunikazzjonijiet pubbliċi u/jew servizzi tal-komunikazzjoni elettronika pubblikament disponibbli, konsumaturi, u utenti oħra ahħarin li hekk jitolbu, għandhom dritt għal kuntratt ma' impriza jew imprizi li jipprovdu tali konnessjoni u/jew servizzi. Tali kuntratt għandu mill-anqas jispecifika f'forma ċara, komprensiva u ħafifa u aċċessibbli:

- (a) l-identità u l-indirizz tal-impriza;
- (b) is-servizzi provduti, inkluż b'mod partikolari:
 - jekk hux qed jingħata aċċess għal servizzi ta' emerġenza u jekk hux qed tingħata informazzjoni dwar il-post minn fejn toriġina t-telefonata u/jew kwalunkwe limitazzjonijiet fuq l-għoti ta' servizzi ta' emerġenza skont l-Artikolu 26,
 - informazzjoni dwar kwalunkwe kondizzjoni oħra li tillimita l-aċċess għas-servizzi u l-applikazzjonijiet u/jew l-użu tagħhom, fejn dawn il-kondizzjonijiet huma permessi skont il-liġi nazzjonali konformement mal-liġi Komunitarja,
 - il-livelli ta' kwalità minimi tas-servizzi offruti, inkluż iż-żmien mehtieg għall-konnessjoni inizjali u, jekk ikun il-każ, parametri oħra ta' kwalità tas-servizz, kif definiti mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali,
 - informazzjoni dwar kwalunkwe proċedura mwaqqfa mill-impriza biex tkejjel u timmaniġġja t-traffiku sabiex jiġi evitat li jimtela n-network link sal-kapaċità massima tiegħu jew iżjed mill-kapaċità tiegħu u informazzjoni dwar kif dawk il-proċeduri jista' jkollhom impatt fuq il-kwalità tas-servizz,
 - it-tipi ta' servizz ta' manutenzjoni offruti u s-servizzi ta' appoġġ għall-klijenti pprovduti, kif ukoll il-metodi ta' kuntatt ma' dawn is-servizzi,
 - kwalunkwe restrizzjonijiet imposti mill-fornitur dwar l-użu ta' tagħmir terminali pprovdut;
- (c) meta jeżisti obbligu taht l-Artikolu 25, l-għażliet tal-abbonat dwar jekk tiġi inkluża jew le d-data personali tiegħu jew tagħha f'direttorju u d-data konċernata;

▼ **M1**

- (d) dettalji tal-prezzijiet u t-tariffi, inkluż il-mezzi li bihom tista' tinkiseb informazzjoni aġġornata dwar it-tariffi u l-hlasijiet tal-manutenzjoni kollha applikabbli, metodi ta' pagament offruti u kwalunkwe differenzi fl-ispejjeż dovuti minhabba l-metodu tal-pagament;
- (e) it-tul tal-kuntratt u l-kondizzjonijiet għat-tiġdid u t-terminazzjoni tas-servizzi u tal-kuntratt, inkluż:
- kwalunkwe użu minimu meħtieġ sabiex wiehed jibbenefika minn kondizzjonijiet promozzjonali,
 - kwalunke tariffi relatati mal-portabbiltà ta' numri u identifikaturi oħra,
 - kwalunke tariffi dovuti mat-terminazzjoni tal-kuntratt, inkluż kwalunkwe rkupru ta' spjża fir-rigward ta' tagħmir terminali;
- (f) kwalunkwe kumpens u l-arranġamenti għal rifiżjoni li japplikaw jekk il-livelli tal-kwalità tas-servizzi b'kuntratt ma jintlaħqux;
- (g) il-mezz ta' kif jinbdew proċeduri għar-risoluzzjoni ta' dispuți skont l-Artikolu 34;
- (h) it-tip ta' azzjoni li tista' tittiehed mill-impriza b'reazzjoni għal inċidenti ta' sigurtà jew integrità jew theddid u vulnerabbiltajiet.

L-Istati Membri jistgħu jehtieġu wkoll li l-kuntratt jinkludi kwalunkwe informazzjoni li tista' tiġi providuta mill-awtoritajiet pubbliċi rilevanti għal dan l-iskop dwar l-użu ta' networks u servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici biex jidhlu f'attivitajiet illegali jew biex ixerdu kontenut dannuż, u dwar il-mezzi ta' protezzjoni kontra riskji għas-sigurtà personali, il-privatezza u data personali, imsemmija fl-Artikolu 21(4) u rilevanti għas-servizz iprovdut.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-abbonati jkollhom id-dritt li jirtiraw il-kuntratti tagħhom mingħajr penali ma' avviż ta' modifiki għad-detriment tal-abbonat fil-kondizzjonijiet kuntrattwali proposti mill-imprizi li jipprovdu networks u/jew is-servizzi ta' komunikazzjoni elettronika. L-abbonati għandhom jinghataw avviż adegwat, mhux anqas minn xahar, bil-quddiem ta' modifikazzjonijiet bħal dawk u għandhom ikunu nfurmati fl-istess waqt bid-dritt tagħhom li jirtiraw, mingħajr penalità mill-kuntratti tagħhom, jekk ma jaċċettawx il-kondizzjonijiet il-godda. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jispeċifikaw tali notifiki.

*Artikolu 21***Trasparenza u pubblikazzjoni tal-informazzjoni**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jobbligaw lill-imprizi li jipprovdu networks pubbliċi ta' komunikazzjoni elettronika u/jew servizzi pubbliċi ta' komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku biex jipubblikaw informazzjoni trasparenti, komparabbli, adegwata u aġġornata dwar il-prezzijiet u t-tariffi applikabbli, kwalunkwe hlasijiet minhabba t-terminazzjoni ta' kuntratt u informazzjoni dwar termini u kondizzjonijiet standard fir-rigward tal-aċċess u l-użu tas-servizzi tagħhom pprovduti minnhom lill-utenti finali u lill-konsumaturi skont l-Anness II. Din l-informazzjoni għandha tkun ippubblikata f'forma ċara, komprensiva u li tkun faċilment aċċessibbli. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jispeċifikaw rekwiżiti addizzjonali rigward il-forma li fiha tali informazzjoni għandha tiġi pubblikata.

▼ **M1**

2. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jinkoraġġixxu l-forniment ta' informazzjoni komparabbli biex l-utenti finali u l-konsumaturi jkunu jistgħu jagħmlu evalwazzjoni indipendenti tal-ispiza fuq pakketti ta' użu alternattivi, per eżempju permezz ta' linji gwida interattivi jew ta' teknika simili. Meta dawn il-faċilitajiet ma jkunux disponibbli fis-suq mingħajr hłas jew bi prezz raġonevoli, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu kapaċi jagħmlu tali linji gwida u tali teknika disponibbli huma stess jew billi jinkarigaw partijiet terzi. Il-partijiet terzi għandu jkollhom id-dritt li jużaw mingħajr hłas l-informazzjoni pubblikata mill-imprizi li jipprovdu networks ta' komunikazzjonijiet elettronici u/jew servizzi pubblici ta' komunikazzjonijiet elettronici disponibbli, għall-finijiet li jbiegħu jew jagħmlu disponibbli tali linji gwida interattivi jew teknika simili.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jobbligaw lill-imprizi li jipprovdu networks tal-komunikazzjonijiet elettronici u/jew servizzi tal-komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku biex *inter alia*:

- (a) jipprovdu informazzjoni applikabbli dwar it-tariffi lil abbonati rigward kwalunkwe numru jew servizz sugġett għal kondizzjonijiet ta' prezzar partikolari; fir-rigward ta' kategoriji individwali ta' servizzi li awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jehtieġu li tali informazzjoni tiġi provduta immedjatament qabel ma tiġi konnessa s-sejha;
- (b) jgħarrfu lill-abbonati dwar kwalunkwe bidla fl-aċċess għal servizzi ta' emerġenza jew informazzjoni dwar il-post minn fejn toriġina t-telefonata fis-servizz li jkunu abbonaw għalih;
- (c) jinformaw lill-abbonati dwar kwalunkwe bidla fil-kondizzjonijiet li jillimitaw l-aċċess għas-servizzi u l-applikazzjonijiet u/jew l-użu tagħhom, fejn dawn il-kondizzjonijiet huma permessi skont il-liġi nazzjonali skont il-liġi Komunitarja;
- (d) jipprovdu informazzjoni dwar kwalunkwe proċedura mwaqqfa mill-fornitur biex tkejjel u timmaniġġja t-traffiku sabiex jiġi evitat milli jintela network link sal-kapaċità massima tiegħu jew iżjed mill-kapaċità tiegħu u dwar kif daww il-proċeduri jista' jkollhom impatt fuq il-kwalità tas-servizz;
- (e) jinformaw lill-abbonati bid-dritt tagħhom li jiddeterminaw jekk jinkludux jew le data personali tagħhom f'direttorju u t-tipi ta' data konċernata f'konformità mal-Artikolu 12 tad-Direttiva 2002/58/KE (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika); kif ukoll
- (f) jinfurmaw regolarment l-abbonati b'dizabbiltà bid-dettalji tal-prodotti u sevizzi maħsuba għalihom.

Jekk jitqies xieraq, awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jippromwovu miżuri awto-regolatorji jew koregolatorji qabel ma jiġi impost kwalunkwe obbligu.

4. L-Istati Membri jistgħu jehtieġu li imprizi msemmijin fil-paragrafu 3 jiddistribwixxu informazzjoni ta' interess pubbliku lill-abbonati eżistenti u godda fejn ikun il-każ, permezz tal-istess mezzi li normalment jintużaw minnhom għall-komunikazzjonijiet tagħhom mal-abbonati. F'dak il-każ tali informazzjoni għandha tiġi prodotta mill-awtoritajiet pubblici rilevanti f'format standardizzat u għandha, inter alia, tkopri s-sugġetti li ġejjin:

▼ **M1**

- (a) l-użu l-aktar komuni ta' servizzi tal-komunikazzjoni elettronika biex jidhlu f'attivitajiet illegali jew biex ixerdu kontenut dannuż, b'mod partikolari fejn huwa jista' jippreġudika r-rispett għad-drittijiet u l-libertajiet tal-ohrajn, inkluż ksur ta' drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati, u l-konsegwenzi legali tagħhom; kif ukoll
- (b) il-mezzi ta' protezzjoni kontra riskji għas-sigurtà personali, il-privattezza u d-data personali fl-użu ta' servizzi tal-komunikazzjoni elettronika.

*Artikolu 22***Kwalità ta' servizz**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, wara li jkunu ħadu kont tal-fehmiet tal-partijiet interessati, ikunu jistgħu jobbigaw lill-imprizi li jipprovdu networks u/jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika pubblikament disponibbli biex jipubblikaw informazzjoni komparabbli, xierqa u aġġornata għall-utenti finali dwar il-kwalità tas-servizzi tagħhom u dwar miżuri meħudin biex ikun żgurat aċċess indaqs għall-utenti finali b'diżabbiltà. Dik l-informazzjoni għandha wkoll, meta tinalab, tingħata lill-awtorità regolatorja nazzjonali qabel ma tiġi pubblikata.

2. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jispeċikaw, inter alia, il-parametri tal-kwalità tas-servizz li għandhom jiġu mkejla, u l-kontenut, forma u mod tal-informazzjoni li għandha tiġi publikata, inklużi mekkaniżmi possibbli ta' ċertifikazzjoni ta' kwalità, sabiex jiġi żgurat li l-utenti finali, inklużi l-utenti finali b'diżabbiltà, ikollhom aċċess għal informazzjoni komprensiva, komparabbli, affidabbli u faċli li tiftiehem. Fejn ikun il-każ, il-parametri, id-definizzjonijiet u l-metodu tal-kejl mogħtija fl-Anness III jistgħu jintużaw.

3. Sabiex tiġi evitata d-degradazzjoni tas-servizz u t-tfixkil jew r-rallentar tat-traffiku fuq in-networks, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jistabbilixxu kwalità minima ta' rekwiżiti tas-servizzi dwar impriza jew imprizi li jipprovdu networks ta' komunikazzjonijiet pubbliċi.

L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jipprovdu lill-Kummissjoni, fi żmien bikri biżżejjed qabel ma jstipulaw dawn ir-rekwiżiti, b'sommarju tar-raġunijiet għall-azzjoni, ir-rekwiżiti mistennija u l-pjan ta' azzjoni propost. Din l-informazzjoni għandha tkun disponibbli wkoll għall-Korp ta' Regolaturi Ewropej għall-Komunikazzjoni Elettronika (BEREC). Wara li tkun eżaminat din l-informazzjoni, il-Kummissjoni tista' tirrimarka jew tagħmel xi rakkomandazzjoni dwarha, b'mod partikulari sabiex tiżgura li r-rekwiżiti previsti ma jolqtux ħażin it-thaddim tas-suq intern. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom iqisu bis-siħ il-kummenti jew ir-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni meta jkunu qed jiddeċiedu dwar ir-rekwiżiti.

*Artikolu 23***Disponibbiltà tas-servizzi**

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw id-disponibbiltà kollha possibbli tas-servizzi telefoniċi pubblikament disponibbli pprovdu fuq networks ta' komunikazzjonijiet pubbliċi fl-eventwalità ta' ħsara katastrofika fin-network jew f'każi ta' force majeure. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-imprizi li jipprovdu servizzi telefoniċi pubblikament disponibbli jiehdu l-miżuri neċessarji kollha biex jiżguraw aċċess mingħajr interruzzjoni għas-servizzi ta' emerġenza.

▼ M1*Artikolu 23a***L-izgurar ta' aċċess u għażla ndaqgħ għall-utenti finali b'dizabbiltà**

1. L-Istati Membri għandhom jippermettu lill-awtoritajiet nazzjonali rilevanti biex jispeċifikaw, fejn ikun il-każ, ir-rekwiżiti li għandhom jiġu sodisfatti mill-imprizi li jipprovdu servizzi ta' komunikazzjoni disponibbli pubblikament biex ikun zgurat li utenti finali b'dizabbiltà:

- (a) ikunu jistgħu jkollhom aċċess għal servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici li jkun daqs dak li minnu jgawdu l-maġġoranza tal-utenti finali; kif ukoll
- (b) jibbenefikaw mill-għażla tal-imprizi u s-servizzi disponibbli għall-maġġoranza tal-utenti finali.

2. Sabiex ikunu jistgħu jadottaw u jimplementaw arrangamenti speċifiċi għal utenti finali b'dizabbiltà, l-Istati Membri għandhom ihegġu d-disponibbiltà ta' tagħmir terminali li joffri s-servizzi u l-funzjonijiet meħtieġa.

▼ B*L-Artikolu 24***Interoperabilità tat-tagħmir tal-konsumatur tat-televiżjoni diġitali**

Skond id-dispożizzjonijiet ta' l-Anness VI, l-Istati Membri għandhom jassiguraw l-interoperabilità tat-tagħmir tal-konsumatur tat-televiżjoni diġitali msemmi fih.

*L-Artikolu 25***► M1 Servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju tat-telefon ◀****▼ M1**

1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-abbonati ta' servizzi pubblikament disponibbli tat-telefon ikollhom id-dritt li jkunu mnizzla fid-direttorju pubblikament disponibbli msemmi fl-Artikolu 5(1)(a) u li jkollhom l-informazzjoni tagħhom titqiegħed għad-dispożizzjoni ta' fornituri ta' servizzi u/jew direttorji ta' konsultazzjoni tad-direttorju f'konformità mal-paragrafu 2.

▼ B

2. L-Istati Membri għandhom jassigiraw li l-imprizi kollha li jassenjaw numri tat-telefon lill-abbonati jissodisfaw it-talbiet raġonevoli kollha li jagħmlu disponibbli għall-iskopijiet tal-forniment ta' konsultazzjoni tad — direttorji pubblikament disponibbli u direttorji, l-informazzjoni kollha rilevanti f'format miftiehem fuq termini li jkunu ġusti, oġġettivi, orjentati ma' l-ispejjeż u mhux diskriminatorji.

▼ M1

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-utenti finali kollha provduti b'servizz telefoniku pubblikament disponibbli jista' jkollhom aċċess għas-servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ikunu jistgħu jimponu obbligi u kondizzjonijiet fuq l-imprizi li jikkontrollaw l-aċċess għall-utenti finali għall-forniment ta' servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 5 tad-Direttiva 2002/19/KE (Direttiva dwar l-Access). Tali obbligi u kondizzjonijiet għandhom ikunu oġġettivi, ekwitabbli, non-diskriminatorji u trasparenti.

▼ **M1**

4. L-Istati Membri m'għandhomx iżommu xi restrizzjonijiet regolatorji li jipprevjenu lill-utenti finali fi Stat Membru wiehed milli jaċċessaw direttament is-servizz ta' konsultazzjoni tad-direttorju fi Stat Membru iehor, permezz ta' sejhiet bil-vuċi jew SMS, u għandhom jieħdu miżuri biex jiżguraw tali aċċess f'konformità mal-Artikolu 28.

5. Il-paragrafi 1 sa 4 għandhom japplikaw sugġett għar-rekwiżiti tal-leġislazzjoni Komunitarja dwar il-ħarsien tad-data personali u l-privattezza u, b'mod partikolari, l-Artikolu 12 tad-Direttiva 2002/58/KE (Direttiva dwar il-privattezza u l-komunikazzjoni elettronika).

*Article 26***Servizzi ta' emerġenza u n-numru uniku Ewropew għal sejhiet ta' emerġenza**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, l-utenti finali kollha tas-servizzi msemmija fil-paragrafu 2, inklużi l-utenti ta' telefons pubbliċi bi hlas, ikunu jistgħu jċemplu lis-servizzi ta' emerġenza mingħajr hlas, billi jużaw in-numru uniku Ewropew ta' sejhiet ta' emerġenza, in-numru "112" u numri nazzjonali ta' sejhiet ta' emerġenza speċifikati mill-Istati Membri.

2. L-Istati Membri, f'konsultazzjoni mal-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, servizzi ta' emerġenza u fornituri, għandhom jiżguraw li l-imprizi li jipprovdu lill-utenti finali b'servizz ta' komunikazzjoni elettronika għal sejhiet ta' origini nazzjonali lil numru jew numri fi pjan ta' numerazzjoni telefonika nazzjonali, jipprovdu aċċess għal servizzi ta' emerġenza.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sejhiet fuq in-numru uniku Ewropew ta' emerġenza "112" għandhom jitwieġbu b'mod xieraq u ttrattati bil-mod l-aktar adattat għall-organizzazzjoni nazzjonali tas-sistemi ta' emerġenza. Dawn is-sejhiet għandhom jitwieġbu u jiġu ttrattati malajr u effiċjentement almenu daqs li kieku kienu sejhiet fuq in-numru jew numri nazzjonali ta' emerġenza, fejn dawn ikunu għadhom jintużaw.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-aċċess għall-utenti finali b'diżabbiltà għal servizzi ta' emerġenza jkun daqs dak li minnu jgawdu utenti finali oħrajn. Miżuri mehuda biex jiġi żgurat li l-utenti finali b'diżabbiltà jkun jista' jkollhom aċċess għal servizzi ta' emerġenza huma u jivvjaġġaw fi Stati Membri oħra, għandhom ikunu bbażati kemm jista' jkun possibbli fuq standards jew speċifikazzjonijiet Ewropej ippubblikati skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 17 tad-Direttiva 2002/21/KE (Direttiva Qafas), u m'għandhomx jipprevjenu lill-Istati Membri milli jadottaw rekwiżiti addizzjonali biex isegwu l-għanijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu.

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-imprizi konċernati jagħmlu l-informazzjoni dwar il-post minn fejn issir is-sejha disponibbli mingħajr hlas lill-awtorità li titratta sejhiet ta' emerġenza malli s-sejha tidhol għand l-awtorità. Dan għandu japplika għas-sejhiet kollha għan-numru uniku Ewropew ta' sejhiet ta' emerġenza "112". L-Istati Membri jistgħu jestendu dawn l-obbligi biex ikopru sejhiet għal numri nazzjonali ta' emerġenza. L-awtoritajiet regolatorji kompetenti għandhom jistabbilixxu kriterji għall-preċiżjoni u l-affidabilità tal-informazzjoni pprovduta dwar il-post tal-origini tas-sejha.

▼ **M1**

6. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li ċ-ċittadini jkunu informati adegwatament dwar l-eżistenza u l-użu tan-numru uniku Ewropew għas-sejhiet ta' emerġenza "112", b'mod partikolari permezz ta' inizjattivi li jimmiraw speċifikament lil persuni li jivvjaġġaw bejn l-Istati Membri.

7. Sabiex ikun żgurat l-aċċess effettiv għas-servizzi ta' "112" fl-Istati Membri, il-Kummissjoni, wara konsultazzjoni mal-BEREC, tista' tadotta miżuri implimentattivi tekniċi. Madankollu, dawn il-miżuri implimentattivi tekniċi għandhom jiġu adottati bla ħsara għall-organizzazzjoni tas-servizzi ta' emerġenza, li għandhom jibqgħu fil-kompetenza esklussiva tal-Istati Membri, u m'għandu jkollhom l-ebda impatt fuqhom.

Dawk il-miżuri, imfassla biex jemendaw l-elementi mhux essenzjali ta' din id-Direttiva billi jissupplimentawha, għandhom jiġu adottati skont il-proċedura regolatorja bi skrutinju msemmija fl-Artikolu 37(2).

*Artikolu 27***Prefiss telefoniku Ewropej ta' aċċess**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-prefiss "00" hu l-prefiss standard ta' aċċess għan-network telefoniku internazzjonali. Jistgħu jintgħamlu jew jitkomplew arranġamenti speċjali biex isiru sejhiet bejn lokalitajiet transkonfinali qrib xulxin bejn Stati Membri. L-utenti finali fil-lokalitajiet konċernati għandhom jingħataw informazzjoni shiħa dwar arranġamenti bħal dawn.

2. Entità legali, stabbilita fil-Komunità u mahtura mill-Kummissjoni, għandu jkollha r-responsabilità unika għall-ġestjoni, inkluża l-assenjazzjoni tan-numri, u l-promozzjoni tal-Ispazju Ewropew ta' Numerazzjoni Telefonika (ETNS). Il-Kummissjoni għandha tadotta r-regoli meħtieġa għall-implimentazzjoni.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-impriżi kollha li jipprovdu servizzi telefoniċi disponibbli għall-pubbliku jiġġestjonaw is-sejhiet kollha lejn l-ETNS u li joriginaw mill-ETNS, b'rati li jkunu jixbhu l-dawk applikati għas-sejhiet lejn u minn Stati Membri oħra.

*Artikolu 27a***Numri armonizzati għal servizzi armonizzati ta' valur soċjali, inkluż in-numru hotline għat-tfal nieqsa**

1. L-Istati Membri għandhom jipromwovu n-numri speċifiċi fil-firxa ta' numri li jibdedu b' "116" identifikati mid-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2007/116/KE tal-15 ta' Frar 2007 dwar ir-riżervar tal-firxa ta' numri nazzjonali li jibdedu b' "116" għal numri armonizzati għal servizzi armonizzati ta' valur soċjali⁽¹⁾. Huma għandhom ihegġu l-forniment fit-territorju tagħhom tas-servizzi li għalihom huma rriżervati tali numri.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-utenti finali b'diżabbiltà jkun jista' jkollhom l-akbar aċċess possibbli għal servizzi pprovduti taht il-firxa ta' numri "116". Miżuri mehuda biex jiffacilitaw li l-utenti finali

⁽¹⁾ ĠU L 49, 17.2.2007, p. 30.

▼ **M1**

b'dizabbiltà jkollhom aċċess għal servizzi waqt li jivvjaġġaw fi Stati Membri ohra għandhom ikunu konformi mal-istandards jew l-ispeċifi-kazzjonijiet rilevanti pubblikati skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 17 tad-Direttiva 2002/21/KE (Direttiva Qafas).

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li ċ-ċittadini jkunu informati adegwatament dwar l-eżistenza u l-użu ta' servizzi previsti taht il-firxa ta' numri "116", b'mod partikolari permezz ta' inizjattivi speċifikament immirati għal persuni li jivvjaġġaw bejn l-Istati Membri.

4. L-Istati Membri għandhom, barra minn miżuri ta' applikabbiltà generali lin-numri kollha fil-firxa ta' numri "116" mehuda f'konformità mal-paragrafi 1, 2, u 3, jagħmlu kull sforz biex jiżguraw li ċ-ċittadini jkollhom aċċess għal servizz li jopera hotline biex jirrapporta kazijiet ta' tfal nieqsa. Il-hotline għandu jkun disponibbli fuq in-numru 116000.

5. Sabiex tiżgura l-implimentazzjoni effettiva tal-firxa ta' numri li jibdew bil-"116", b'mod partikolari tal-linja diretta għar-rappurtar ta' tfal nieqsa "116000", fl-Istati Membri, inkluż l-aċċess għall-utenti finali b'dizabbiltà meta dawn ikunu qed jivvjaġġaw fi Stati Membri ohra, il-Kummissjoni, wara li tikkonsulta lill-BEREC, tista' tadotta miżuri implimentattivi tekniċi. Madankollu, dawn il-miżuri implimentattivi tekniċi għandhom jiġu adottati bla hsara għall-organizzazzjoni ta' dawn is-servizzi, li għandhom jibqgħu fil-kompetenza esklussiva tal-Istati Membri, u m'għandu jkollhom l-ebda impatt fuqhom.

Dawk il-miżuri, imfassla biex jemendaw l-elementi mhux essenzjali ta' din id-Direttiva billi jissupplimentawha, għandhom jiġu adottati skont il-proċedura regolatorja bi skrutinju msemmija fl-Artikolu 37(2).

*Artikolu 28***Aċċess għal numri u servizzi**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fejn teknikament u ekonomikament fattibbli, u bl-eċċezzjoni ta' meta abbonat imsejjah, għal raġunijiet kummerċjali, għażel li jillimita aċċess billi jsejjah partijiet li jinsabu f'żoni ġeografiki speċifiċi, awtoritajiet nazzjonali rilevanti jiehdu l-passi kollha meħtieġa biex jiżguraw li l-utenti finali jkunu jistgħu:

- (a) jkollhom aċċess u jużaw servizzi bl-użu ta' numri non-ġeografiki fil-Komunità; kif ukoll
- (b) ikollhom aċċess għan-numri kollha provduti fil-Komunità, irrispettivament mit-teknoloġija u t-tagħmir użat mill-operatur, inklużi dawk fil-pjani ta' numerazzjoni tal-Istati Membri, dawk mill-ETNS u n-Numri għal Sejhiet bla Hlas Internazzjonali Universali (UIFN).

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet rilevanti jkunu jistgħu jeħtieġu lil-imprizi li jipprovdu networks ta' komunikazzjonijiet pubbliċi u/jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika disponibbli pubblikament biex jimblukaw fuq bażi każ b'każ, l-aċċess għal numri jew servizzi meta dan ikun ġustifikat għal raġunijiet ta' frodi jew użu hażin, u li jeħtieġu li f'tali kazijiet fornituri ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettronika jzommu interkonnessjoni rilevanti jew dhul iehor minn sevizzi.

▼B*L-Artikolu 29***Forniment ta' faċilitajiet addizzjonali****▼M1**

1. Bla hsara għall-Artikolu 10(2), l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jibbligaw lill-imprizi kollha li jipprovdu servizzi telefoniċi disponibbli għall-pubbliku u/jew aċċess għal networks pubbliċi ta' komunikazzjonijiet, biex jagħmlu disponibbli lill-utenti finali l-faċilitajiet ulterjuri kollha, jew parti minnhom, elenkati fil-Parti B tal-Anness I, bla hsara għall-fattibbiltà u l-vijabbiltà ekonomika, kif ukoll il-faċilitajiet ulterjuri kollha mnizzla fil-Parti A tal-Anness I, jew parti minnhom.

▼B

2. Stat Membru jista' jiddeċiedi li ma japplikax il-paragrafu 1 fit-territorju kollu tiegħu jew parti minnu jekk iqies, wara li jiehu kont tal-veduti tal-partijiet interessati, li jkun hemm aċċess suffiċjenti għal dawn il-faċilitajiet.

▼M1*Artikolu 30***Iffaçilitar ta' bdil minn fornitur għal iehor**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-abbonati kollha b'numri mill-pjan nazzjonali ta' numerazzjoni telefonika jistgħu jzommu, jekk jitolbu dan, in-numru/i tagħhom indipendentement mill-impriza li jipprovdi s-servizz skont id-dispożizzjonijiet tal-Parti C tal-Anness I.

2. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jiżguraw li l-prezz bejn l-operaturi u/jew il-fornituri tas-servizz relatat mal-forniment tal-portabbiltà tan-numru ikun orjentat lejn l-ispejjeż u li l-hlasijiet diretti għall-abbonati, jekk ikun hemm, ma' jkunx ta' diżinċentiv għall-abbonati għall-bdil minn fornitur għall-iehor.

3. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali m'għandhomx jimponu tariffi bl-immnut għall-portabbiltà tan-numri b'mod li jgħawġu il-kompetizzjoni, bħal per eżempju billi jiffissaw tariffi bl-immnut speċifiċi jew komuni.

4. Il-portabbiltà tan-numri u l-attivazzjoni sussegwenti tagħhom għandhom jiġu implimentati fl-iqsar żmien possibbli. Fi kwalunkwe każ, l-abbonati li jkunu kkonkludew ftehim dwar il-portabbiltà ta' numru għal impriza ġdida għandu jkollhom dak in-numru attivati fi żmien gurnata tax-xogħol.

Bla hsara għall-ewwel subparagrafu, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistgħu jistabbilixxu l-proċess globali tal-portabbiltà tan-numri, b'kont meħud tad-dispożizzjonijiet nazzjonali dwar il-kuntratti, il-fattibbiltà teknika u l-htieġa li tinzamm il-kontinwità tas-servizz lill-abbonati. Fi kwalunkwe każ, il-waqfien tas-servizz waqt il-proċess tal-porting m'għandux jeċċedi gurnata xogħol. L-awtoritajiet regolatorji kompetenti għandhom iqisu wkoll, fejn ikun meħtieġ, miżuri biex jiżguraw li l-abbonati jkunu protetti matul il-proċess kollu ta' kommutazzjoni u li ma jinbidlilhomx il-fornitur kontra r-rieda tagħhom.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkunu previsti sanzjonijiet xierqa fuq l-imprizi, inkluż l-obbligu li jagħtu kumpens lill-abbonati fil-każ ta' dewmien fil-portabbiltà jew abbuż waqt li ssir il-portabbiltà minnhom jew f'isimhom.

▼ M1

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kuntratti konklużi bejn il-konsumaturi u l-imprizi li jipprovdu servizzi ta' komunikazzjoni elettro-nika ma jagħtux mandat għal perijodu inizzjali ta' impenn li jeċċedi 24 xahar. L-Istati Membri jridu wkoll jiżguraw li l-imprizi joffru lill-utenti l-possibilità li jabbonaw b'kuntratt bi żmien massimu ta' 12-il xahar.

6. Bla hsara għal kwalunkwe perijodu kuntrattwali minimu, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-kondizzjonijiet u l-proċeduri għat-terminazzjoni ta' kuntratt ma jkunux ta' dizincentiv għall-bdil ta' fornituri ta' servizzi.

▼ B*L-Artikolu 31***Obbligi ta' trasmissjoni (must carry)****▼ M1**

1. L-Istati Membri jistgħu jimponu obbligi raġonevoli ta' trażmissjoni (must carry), għat-trażmissjoni ta' servizzi speċifiċi ta' radju u kanali ta' trasmissjoni televiżiva u servizzi komplimentari, b'mod partikolari servizzi ta' aċċessibilità biex jippermettu aċċess xieraq għal utenti b'dizabbiltà, fuq imprizi taht il-ġurisdizzjoni tagħhom li jipprovdu networks ta' komunikazzjonijiet elettronici wżati għad-distribuzzjoni ta' servizzi tar-radju jew ta' kanali ta' trasmissjoni televiżiva lill-pubbliku fejn numru sinifikanti ta' utenti finali ta' tali networks jużawhom bħala l-mezzi prinċipali tagħhom biex jirċievu servizzi birradju u kanali ta' trażmissjoni televiżiva. Tali obbligi għandhom jiġu imposti biss meta jkunu meħtieġa biex jilhqqu l-għanijiet ta' interess generali kif definiti b'mod ċar minn kull Stat Membru u għandhom ikunu proporzjonati u trasparenti.

L-obbligi msemmija fl-ewwel subparagrafu għandhom jiġu eżaminati mill-Istati Membri mhux aktar tard minn sena wara mill-25 ta' Mejju 2011., hliet meta l-Istat Membru jkun implimenta dan l-eżaminar fis-sentejn preċedenti.

L-Istati Membri għandhom jeżaminaw obbligi ta' trażmissjoni "must carry" fuq bazi regolari.

▼ B

2. La l-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu u lanqas l-Artikolu 3(2) tad-Direttiva 2002/19/KE (Direttiva ta' Aċċess) m'għandhom jippreġudikaw il-kapaċità ta' Stat Membru li jstabbilixxi, remunerazzjoni adatta, jekk ikun hemm, dwar miżuri mehuda skond dan l-Artikolu waqt li jassiguraw li, f'ċirkostanzi simili, ma jkun hemm ebda diskriminazzjoni fit-trattament ta' imprizi li jfornu *networks* ta' komunikazzjonijiet elettronici. Fejn hemm previst remunerazzjoni, l-Istati Membri għandhom jassiguraw li tiġi applikata b'mod proporzjonat u trasparenti.

IL-KAPITOLU V

DISPOSIZZJONIJIET ĠENERALI U FINALI

*L-Artikolu 32***Servizzi addizzjonali obligatorji**

L-Istati Membri jistgħu jiddeciedu li jagħmlu servizzi addizzjonali, barra minn servizzi fl-obbligi ta' servizz universali kif definiti fil-Kapitolu II, pubblikament disponibbli fit-territorju tagħhom stess iżda, f'dawk iċ-ċirkostanzi, ebda mekkanizmu ta' kumpens li jinvolvi mprizi speċifiċi ma jista' jiġi mpost.

▼B*L-Artikolu 33***Konsultazzjoni ma' partijiet interessati****▼M1**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw sa fejn xieraq li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jiehdu kont tal-opinjoni tal-utenti finali, l-konsumaturi (inklużi, b'mod partikolari, konsumaturi b'diżabbiltà), manifatturi u imprizi li jfornu networks u/jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika dwar kwistjonijiet li jirrelataw mad-drittijiet kollha tal-utenti finali u konsumaturi li jikkonċernaw servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici pubblikament disponibbli, b'mod partikolari fejn ikun hemm impatt sinifikanti fuq is-suq.

B'mod partikolari, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li awtoritajiet regolatorji nazzjonali jistabbilixxu mekkaniżmu ta' konsultazzjoni li jiżgura li fid-deċizzjonijiet tagħhom dwar kwistjonijiet relatati mad-drittijiet tal-utent aħhari u tal-konsumatur li jikkonċernaw servizzi ta' komunikazzjonijiet elettronici disponibbli pubblikament, tinghata konsiderazzjoni dovuta lill-interessi tal-konsumatur f'komunikazzjonijiet elettronici.

▼B

2. Fejn xieraq, il-partijiet interessati jistgħu jiżviluppaw, bil-gwida ta' l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, mekkaniżmi, li jinvolvu l-konsumaturi, gruppi ta' utenti jew fornituri tas-servizzi, biex tittejjeb il-kwalità ġenerali tal-forniment tas-servizz billi, fost hwejjeġ oħra, jiżviluppaw u jissorveljaw kodiċi ta' kondotta u *standards* ta' operazzjoni.

▼M1

3. Bla ħsara għar-regoli nazzjonali f'konformità mal-liġi Komunitarja li tippromwovi objettivi kulturali u ta' politika dwar il-media, bħaddiversità kulturali u lingwistika u l-pluraliżmu tal-midja, awtoritajiet regolatorji nazzjonali u awtoritajiet rilevanti oħra jistgħu jippromwovu kooperazzjoni bejn imprizi li jipprovdu networks u/jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika u s-setturi interessati fil-promozzjoni ta' kontenut legali f'networks u servizzi tal-komunikazzjoni elettronika. Dik il-kooperazzjoni tista' tinkludi wkoll koordinazzjoni tal-informazzjoni ta' interess pubbliku li għandha ssir disponibbli skont l-Artikolu 21(4) u t-tieni subparagrafu tal-Artikolu 20(1).

▼B*L-Artikolu 34***Riżoluzzjonijiet *extra* — ġudizzjarji ta' disputi****▼M1**

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li proċeduri barra l-qorti mhux diskriminatorji, sempliċi, trasparenti u li ma jkunux għaljin ikunu disponibbli għall-ittrattar ta' disputi bejn il-konsumaturi u l-imprizi li jipprovdu networks u/jew servizzi ta' komunikazzjoni elettronika li jirriżultaw taht din id-Direttiva, li dwarhom ma tkunx intlahqet soluzzjoni, li jkun dwar il-kondizzjonijiet kuntrattwali u/jew il-prestazzjoni ta' kuntratti li jikkonċernaw il-forniment ta' dawn in-networks u servizzi. L-Istati Membri għandhom jadottaw miżuri biex jiżguraw li dawn il-proċeduri jippermettu li d-disputi jiġu solvuti b'mod ġust u rapidu u jistgħu, fejn ġustifikat, jadottaw sistema ta' rimborż u/jew kumpens. Proċeduri bħal dawn għandhom jagħmluha possibbli li t-tilwimiet jiġu solvuti b'mod imparzjali u m'għandhomx iċahhdu lill-konsumatur mill-protezzjoni legali mogħtija mil-liġi nazzjonali. L-Istati Membri jistgħu jestendu dawn l-obbligi biex ikopru kwistjonijiet li jinvolvu utenti finali oħra.

▼B

2. L-Istati Membru għandhom jassiguraw li l-legislazzjoni tagħhom ma tfixkilx t-twaqqif ta' uffiċċji ta' l-ilmenti u l-forniment ta' servizzi *on-line* fil-livell territorjali adatt biex jiffaċilitaw l-aċċess għar-riżoluzzjoni ta' disputi mill-konsumaturi u l-utenti finali.

3. Fejn dawk id-disputi jinvolvu partijiet fi Stati Membri differenti, l-Istati Membri għandhom jikkoordinaw l-isforzi tagħhom bil-hsieb li ssehh riżoluzzjoni għad-disputa.

4. Dan l-Artikolu huwa mingħajr preġudizzju għall-proċeduri tal-qorti nazzjonali.

▼M1*Artikolu 35***Adattament tal-annessi**

Il-miżuri mfassla biex jemendaw elementi mhux essenzjali ta' din id-Direttiva u meħtieġa biex jiġu adattati l-Annessi I, II, III, u VI għall-iżviluppi teknoloġiċi u għall-bidliet fid-domanda tas-suq għandhom jiġu adottati mill-Kummissjoni skont il-proċedura regolatorji bi skrutinju msemmija fl-Artikolu 37(2).

▼B*L-Artikolu 36***Notifikazzjoni, sorveljanza u proċeduri ta' revizzjoni**

1. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni sa mhux aktar tard mid-data ta' l-applikazzjoni msemmija fl-Artikolu 38(1), it-tieni subparagrafu, u minnufih fil-kaz ta' kull bidla wara bl-ismijiet ta' mprizi maħtura bħala li għandhom obbligi ta' servizz universali taht l-Artikolu 8(1).

Il-Kummissjoni għandha tagħmel l-informazzjoni disponibbli f'forma faċilment aċċessibbli, u għandha tqassamha lill-Kumitat ta' Komunikazzjonijiet imsemmi fl-Artikolu 37.

▼M1

2. L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni bl-obbligi ta' servizz universali imposti fuq l-imprizi maħtura bħala imprizi li jkollhom obbligi ta' servizz universali. Kwalunkwe tibdil li jaffettwa dawn l-obbligi imposti fuq l-imprizi jew tal-imprizi effettwati taht id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva, għandu jiġi nnotifikat lill-Kummissjoni mingħajr dewmien.

▼B

3. Il-Kummissjoni għandha perjodikament tirrevedi l-iffunzjonar ta' din id-Direttiva u tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill, fl-ewwel okkażjoni mhux aktar tard minn tlett snin wara d-data ta' l-applikazzjoni msemmija fl-Artikolu 38(1), it-tieni subparagrafu. L-Istati Membri u l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom ifornu l-informazzjoni meħtieġa lill-Kummissjoni għal dan l-iskop.

▼M1*Artikolu 37***Il-proċedura tal-Kumitat**

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistia mill-Kumitat tal-Komunikazzjoni stabbilit taht Artikolu 22 tad-Direttiva 2002/21/KE (id-Direttiva Qafas).

▼ M1

2. Meta ssir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikolu 5a(1) sa (4), u l-Artikolu 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE, wara li jkunu għew ikkunsidrati d-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 8 tagħha.

▼ B*L-Artikolu 38***Trasposizzjoni**

1. L-Istati Membri għandhom jadottaw u jipublikaw il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva sa l-24 ta' Lulju 2003 l-aktar tard. Għandhom minnufih javżaw b'dan lill-Kummissjoni.

Għandhom japplikaw dawk il-miżuri mill-25 ta' Lulju 2003.

2. Meta l-Istati Membri jadottaw dawn il-miżuri, għandu jkun fihom referenza għall din id-Direttiva jew ikunu akkumpanjati b'dik ir-referenza fl-okkażjoni tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-modi ta' kif issir dik ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

3. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali li jadottaw fil-qasam regolat minn din id-Direttiva u b'kull modifikazzjoni sussegwenti għal dawk id-dispożizzjonijiet.

*L-Artikolu 39***Dhul fis-sehh**

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-sehh fil-jum tal-pubblikazzjoni tagħha fil-Gurnal Uffiċjali tal-Komunijajiet Ewropew.

*L-Artikolu 40***Indirizzati**

Din id-Direttiva hija indirizzata lil l-Istati Membri.

▼ M1

ANNEX I

DESKRIZZJONI TA' FAĊILITAJIET U SERVIZZI MSEMMIJA FL-ARTIKOLU 10 (KONTROLL TAL-INFIQ), FL-ARTIKOLU 29 (FAĊILITAJIET ULTERJURI) U FL-ARTIKOLU 30 (FAĊILITAZZJONI TAL-BIDLA FIL-FORNITUR)

Taqsim A Il-faċilitajiet u s-servizzi msemmija fl-Artikolu 10

(a) *Kontijiet dettaljati*

L-Istati Membri jridu jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali, sugġetti għar-rekwiżiti tal-leġiżlazzjoni rilevanti dwar il-harsien tad-data personali u l-privatezza, ikunu jistgħu jstabbilixxu l-livell bażiku ta' kontijiet dettaljati li jridu jinħarġu minn imprizi lill-abbonati mingħajr hlas sabiex dawn ikunu jistgħu:

- (i) jivverifikaw u jiċċekkjaw il-hlasijiet għall-użu ta' network pubbliku ta' komunikazzjonijiet f'post fiss u/jew li jkunu relatati ma' servizzi telefoniċi pubblikament disponibbli; u kif ukoll
- (ii) jissorveljaw b'mod xieraq l-użu u l-ispejjeż li jagħmlu u b'hekk jeżerċitaw livell raġonevoli ta' kontroll fuq il-kontijiet tagħhom.

Meta jkun xieraq, jistgħu jiġu offruti lill-abbonati livelli ulterjuri ta' dettall għal hlas ta' tariffi raġonevoli jew mingħajr ebda hlas.

Is-sejhiet li jkunu mingħajr hlas mill-abbonat li jagħmel is-sejha, inklużi s-sejhiet lil linji ta' għajjuna, ma jridux ikunu identifikati fil-kont dettaljat *tal-abbonat* li jagħmel is-sejha.

(b) *Imblukkar selettiv ta' sehiet 'il barra (outgoing calls), jew SMS primjum jew MMS, jew, fejn huwa teknikament fattibbli, tipi ohra ta' applikazzjonijiet simili, mingħajr hlas*

jiġifieri, il-faċilità li permezz tagħha l-abbonat jista', wara li jitlob lill-impriza mahtura biex ttiprovdi servizzi telefoniċi, jimblokka, mingħajr ma jhallas, sehiet 'il barra jew SMS primjum jew MMS jew tipi ohra ta' applikazzjonijiet simili, ta' tipi definiti jew lejn tipi definiti ta' numri.

(c) *Sistemi ta' hlas minn qabel*

L-Istati Membri jridu jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jitolbu lill-imprizi mahtura biex jipprovdu mezzi kif il-konsumaturi jhallas għall-aċċess għal network ta' komunikazzjonijiet pubbliċi u għall-użu ta' servizzi telefoniċi pubblikament disponibbli fuq bażi ta' termini ta' hlas minn qabel.

(d) *Pagament bin-nifs tal-hlasijiet għall-konnessjoni*

L-Istati Membri jridu jiżguraw li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jkunu jistgħu jitolbu lill-imprizi mahtura biex jippermettu li l-konsumaturi jkunu jistgħu jhallas għall-konnessjoni ma' network pubbliku ta' komunikazzjonijiet fuq bażi ta' pagamenti bin-nifs għal tul ta' żmien.

(e) *Kontijiet li ma jithallsux*

L-Istati Membri għandhom jawtorizzaw mizuri speċifiċi, li għandhom ikunu proporzjonati, mhux diskriminatorji u ppublikati, biex ikopru l-kontijiet li ma jithallsux mahruġa minn imprizi mahtura f'konformità mal-Artikolu 8. Dawn il-mizuri għandhom jiżguraw li jinghata avviz debitu ta' kwalunkwe interuzzjoni konsegwenti tas-servizz jew tinghata skonnessjoni lill-abbonat minn qabel. Hlief fil-kazijiet ta' frodi, hlas persistenti tard jew nuqqas ta' hlas, dawn il-mizuri għandhom jiżguraw, sa fejn hu teknikament fattibbli li kwalunkwe interuzzjoni tas-servizz tiġi konfinata għas-servizz ikkonċernat. L-iskonnessjoni għan-nuqqas ta' hlas tal-kontijiet għandha ssehh biss wara li tinghata t-twissija debita lill-abbonat. L-Istati Membri jistgħu jippermettu żmien limitat ta' servizz qabel l-iskonnessjoni kompleta, li matulu sehiet biss li ma jinvolvux hlas mill-abbonat (per eżempju sehiet "112") jiġu permissi.

▼ **M1**(f) *Informazzjoni dwar it-tariffi*

jigifieri, il-facilità li permezz tagħha l-abbonati jistgħu jitolbu lill-intrapriża biex tagħti informazzjoni dwar tariffi alternattivi rhas, jekk disponibbli.

(g) *Kontroll tal-ispiza*

jigifieri, il-facilità li permezz tagħha l-intrapriża toffri mezzi oħra, jekk jiġi determinat li dawn huma xierqa mill-awtoritajiet regolatori nazzjonali, li jikkontrollaw l-ispejjeż ta' servizzi ta' telefonija disponibbli għall-pubbliku, inklużi "alerts" għall-konsumaturi mingħajr hlas f'kazijiet ta' tendenzi ta' konsum mhux normali jew eċċessiv.

Taqsim B Facilitajiet imsemmija fl-Artikolu 29(a) *Iddijaljar bit-ton jew DTMF (operazzjoni b'ton doppju multi-frekwenza)*

jigifieri n-network pubbliku ta' komunikazzjoni u/jew servizzi tat-telefon pubblikament disponibbli li jappoġġaw l-użu ta' toni DTMF kif definit fl-ETSI ETR 207 għall-issinjalar minn tarf sa tarf man-network kollu kemm fi Stat Membru partikolari kif ukoll bejn Stat Membru u iehor.

(b) *Identifikazzjoni tal-linja ta' mnejn diehla t-telefonata*

jigifieri n-numru tal-parti li tagħmel is-sejha jiġi pprezentat lill-persuna msejha qabel ma s-sejha tiġi stabbilita.

Din il-facilità għandha tiġi pprovduta skont il-legiżlazzjoni rilevanti dwar il-harsien tad-data personali u l-privatezza, b'mod partikolari d-Direttiva 2002/58/KE (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika).

Sal-limitu teknikament possibbli, l-operaturi għandhom ifornu data u sinjali li jiffacilitaw l-offerta tal-identità tal-linja li tagħmel is-sejha u ton ta' ddajaljar minn naħa għall-oħra tal-konfini tal-Istati Membri.

Taqsim C L-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar il-portabbiltà tan-numri msemija fl-Artikolu 30

Ir-rekwizit li l-abbonati kollha b'numri mill-pjan nazzjonali ta' numerifikazzjoni telefonika, li jitolbu dan, jistgħu jżommu n-numru/i tagħhom indipendentement mill-impriża li tipprovd i s-servizz għandu japplika:

(a) fil-każ ta' numri ġeografici, f'post speċifiku; kif ukoll

(b) fil-każ ta' numri mhux ġeografici, fi kwalunkwe post.

Din il-Parti ma japplikax għall-portabbiltà ta' numri bejn networks li jipprovdu servizzi f'post iffissat u networks mobbli.

ANNEX II

INFORMAZZJONI LI TRID TIĠI PPUBBLIKATA SKONT L-ARTIKOLU 21

(TRASPARENZA U PUBBLIKAZZJONI TA' INFORMAZZJONI)

L-awtorità regolatorja nazzjonali għandha r-responsabbiltà li tiżgura li l-informazzjoni f'dan l-Anness tiġi ppubblikata skont l-Artikolu 21. Hi r-responsabbiltà tal-awtorità regolatorja nazzjonali li tiddeciedi liema informazzjoni għandha tiġi ppubblikata mill-imprizi li jipprovdu networks pubbliċi ta' komunikazzjonijiet u/jew servizzi telefonċi pubblikament disponibbli u liema informazzjoni għandha tkun ippubblikata mill-awtorità regolatorja nazzjonali nnifisha, sabiex jiġi żgurat li l-konsumaturi jkunu jistgħu jagħmlu għażliet infurmati.

1. Isem/ismijiet u indirizz(i) tal-impriza/i

Ismijiet u l-indirizzi tal-uffiċċju prinċipali tal-imprizi li jipprovdu networks pubbliċi ta' komunikazzjonijiet u/jew servizzi telefonċi pubblikament disponibbli.
2. Deskrizzjoni tas-servizzi offruti
 - 2.1. Ambitu tas-servizzi offruti
 - 2.2. Tariffi standard li jindikaw li servizzi provduti u l-kontenut ta' kull element tat-tariffa (pereżempju hlasijiet għal aċċess, it-tipi kollha ta' mizati għall-użu, mizati għall-manutenzjoni), kif ukoll inkluzi dettalji dwar roħs standard applikat u skemi speċjali u skemi ta' tariffi mmirati u kwalunkwe hlasijiet addizzjonali, kif ukoll spejjeż fir-rigward ta' tagħmir terminali.
 - 2.3. Politika ta' kumpens/refużjoni, inkluzi dettalji speċifiċi dwar kwalunkwe skemi ta' kumpens/refużjoni li jkunu qed jiġu offruti.
 - 2.4. Tipi ta' servizz ta' manutenzjoni li jkun qed jiġi offruti.
 - 2.5. Kondizzjonijiet ta' kuntratt standard, inkluzi kwalunkwe perjodu kuntrattwali minimu, terminazzjoni ta' kuntratt u, proċeduri u hlasijiet diretti relatati mal-portabbiltà tan-numri u identifikaturi oħrajn, jekk dan ikun rilevanti.
3. Mekkaniżmi ta' risoluzzjoni ta' dispuți inkluzi dawk żviluppati mill-impriza.
4. Informazzjoni dwar drittijiet fir-rigward ta' servizz universali, inkluzi, meta jkun xieraq, il-faċilitajiet u s-servizzi msemmija fl-Anness I.

▼ **M1**

ANNEX III

PARAMETRI TAL-KWALITÀ TAS-SERVIZZ**Parametri tal-kwalità tas-servizz, tifsiriet u metodi ta' kejl imsemmija fl-artikoli 11 u 22**

Għal imprizi li jipprovdu aċċess għal network pubbliku ta' komunikazzjonijiet

PARAMETRU (Nota 1)	DEFINIZZJONI	METODU TA' KEJL
Żmien għall-forniment għall-konnessjoni inizjali	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Rata ta' hsara għal kull linja ta' aċċess	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Hin tat-tiswija tal-hsara	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Għal intraprizi li jipprovdu servizz ta' telefonija disponibbli għal pubbliku

Call set up time (Nota 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Hin biex tinghata risposta b'servizzi ta' konsultazzjoni tad-direttorju	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Proporzjon tat-telefons pubbliċi li joperaw bi hlas bil-muniti jew bil-kard li jkunu jaħdmu	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Ilmenti dwar żbalji fil-kontijiet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Proporzjon ta' sejhiet li ma jirnexxux (Nota 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Numru tal-verżjoni tal-ETSI EG 202 057-1 huwa 1.3.1. (Lulju 2008).

Nota 1

Il-parametri għandhom iħallu lok għall-analizi tal-prestazzjoni fuq livell reġjonali (jiġifieri mhux inqas mil-livell 2 fin-Nomenklatura tal-Unitajiet Territorjali għall-Istatistika (NUTS) stabbilita mill-Eurostat.

Nota 2

L-Istati Membri jistgħu jiddeciedu li ma jitolbux li tinzamm informazzjoni aġġornata dwar il-prestazzjoni għal dawn iż-żewġ parametri, jekk ikun hemm provi disponibbli li juru li l-prestazzjoni f'dawn iż-żewġ oqsma tkun sodisfaċenti.

L-ANNEX IV

KALKOLU TA' L-ISPIŻA NETTA, JEKK IKUN HEMM, TA' OBLIGI TA' SERVIZZ UNIVERSALI U L-ISTABBILIMENT TA' KULL MEKKANIŻMU TA' RKUPRU JEW QSIM SKOND L-ARTIKOLI 12 U 13

Taqsim A: Kalkolu ta' l-ispiza netta

L-obbligi għal servizz universali jirreferu għall-obbligi imqegħda fuq impriza minn Stat Membru li jikkonċernaw il-forniment ta' *network* u servizz f'żona speċifikata ġeografika kollha, inkluż, fejn meħtieġ, il-prezzijiet medji f'dik iż-żona ġeografika għall-forniment ta' dak is-servizz jew forniment ta' għażliet speċifiċi ta' tariffi għall-konsumaturi bi dhul baxx jew bi htigiet soċjali speċjali.

L-awtoritajiet regolatorji nazzjonali għandhom jikkonsidraw il-mezzi kollha biex jassiguraw incentivi adatti għall-imprizi (mahtura jew le) biex ifornu obbligi ta' servizz universali b'effiċjenza fl-ispiza. Fit-twertieq ta' eżerċizzju ta' kalkolu, l-ispiza netta ta' obbligi ta' servizz universali għandha tiġi kalkolata bħala d-differenza bejn l-ispiza netta għal impriza mahtura fl-operazzjoni ta' obbligi ta' servizz universali u fl-operazzjoni mingħajr obbligi ta' servizz universali. Dan japplika sew jekk in-*network* fi Stat Membru partikolari jkun żviluppa kollu kemm hu jew jekk ikun għadu jkun qiegħed jżviluppa u jespandi. Attenzjoni debita għandha tingħata biex issir stima korretta l-ispejjeż li x'impriza mahtura tkun għażlet li tevita li kieku ma kien hemm ebda obbligu ta' servizz universali. Il-kalkolu ta' l-ispiza netta għandu jistma l-benefiċċji, nkluzi benefiċċji ntangibbli, għall-operatur ta' servizz universali.

Il-kalkolu għandu jiġi bbażat fuq in-nefjiet attribwibbli għal:

- (i) l-elementi tas-servizzi identifikati li jistgħu jiġu biss provduti b'telf jew provduti taħt kondizzjonijiet ta' spiza li jaqgħu barra li-*standards* normali kummerċjali.

Din il-kategorija tista' tinkludi elementi ta' servizz bħal access għas-servizzi ta' emerġenza bit-telefon, il-forniment ta' ċerti telefons pubbliċi bi hlas, il-forniment ta' ċerti servizzi jew tagħmir għal persuni b'disabilità, eċċ;

- (ii) utenti finali jew gruppi ta' utenti finali speċifiċi li, waqt li jittiehed kont ta' l-ispiza għall-forniment tan-*network* u servizz speċifiku, id-dhul generat u kull medjar ġeografiku tal-prezzijiet imposti mill-Istat Membru, li s-servizz għalihom jista' jsir biss b'telf jew taħt kondizzjonijiet ta' l-ispiza li jaqgħu barra li-*standards* normali tal-kummerċ.

Din il-kategorija tinkludi wkoll dawk l-utenti finali jew gruppi ta' utenti finali li ma kienux jiġu servuti minn operatur kummerċjali li ma kellux obbligu li jipprovi servizz universali.

Il-kalkolu ta' l-ispiza netta ta' aspetti speċifiċi ta' obbligi ta' servizz universali għandu jsir separatament u sabiex jiġi evitat għadd doppju ta' xi benefiċċji u nefjiet diretti jew indiretti. L-ispiza netta globali ta' obbligi ta' servizzi universali għandha tiġi kkalkolata bħala s-somma ta' l-ispejjeż netti li jirriżultaw mill-komponenti speċifiċi ta' obbligi ta' servizz universali, waqt li jittiehed kont ta' kull benefiċċju ntangibbli. Ir-responsabbiltà għall-verifkar ta' l-ispiza netta hija ta' l-awtorità regolatorja nazzjonali.

Taqsim B: Irkupru ta' spejjeż netti ta' obbligi ta' servizz universali

L-irkupru jew l-iffinanzjar ta' kull spiza netta ta' obbligi ta' servizz universali jeħtieġ li mprizi mahtura b'obbligi ta' servizz universali jiġu kumpensati għas-servizzi li jfornu taħt kondizzjonijiet mhux kummerċjali. Minhabba li dak il-kumpens jinvolvi trasferimenti finanzjarji, l-Istati Membri għandhom jassiguraw li dawn jitwettqu b'mod oġġettiv, trasparenti, mhux diskriminatorju u proporzjonat. Dan ifisser li t-trasferimenti jirriżultaw fl-anqas distorsjoni ta' kompetizzjoni u tad-domanda ta' l-utent.

▼B

Skond l-Artikolu 13(3), mekkaniżmu ta' qsim ibbażat fuq fond għandu juża mezzi trasparenti u newtrali għall-gbir ta' kontribuzzjonijiet li jevitaw il-perikolu ta' impozizzjon doppja ta' kontribuzzjonijiet li jaqgħu kemm fuq l — *outputs* u fuq l-*inputs* ta' l-imprizi.

Il-korp indipendenti li jamministra l-fond għandu jkun responsabbli għall-gbir tal-kontribuzzjonijiet minn imprizi li huma stmati bhala li għandhom l-obbligu li jikkontribwixxu għall-ispiza netta ta' l-obbligi ta' servizz universali fl-Istat Membru u għandu jissorvelja it-trasferiment tas-somom dovuti u/jew hlasijiet amministrattivi lill-imprizi ntitolati li jirċievu l-hlasijiet minn dak il-fond.

*L-ANNEX V***PROĊESS GHAR-REVIZJONI TAL-KAMP TA' APPLIKAZZJONI TA' SERVIZZ UNIVERSALI SKOND L-ARTIKOLU 15**

Fil-konsiderazzjoni dwar jekk revizjoni tal-kamp ta' applikazzjoni ta' obbligi universali għandhiex issir, il-Kummissjoni għandha tiegħu kont ta' l-elementi li ġejjin:

- żviluppi soċjali u tas-suq f'termini tas-servizzi wżati mill-konsumaturi,
- żviluppi soċjali u tas-suq f'termini ta' disponibiltà u għażla ta' servizzi għall-konsumaturi,
- żviluppi teknoloġiċi f'termini tal-mod kif is-servizzi huma provduti lill-konsumaturi.

Fil-konsiderazzjoni dwar jekk l-obbligi ta' servizz universali għandhomx jinbidlu jew jiġu definiti mill-ġdid, il-Kummissjoni għandha tiegħu konsiderazzjoni ta' l-elementi li ġejjin:

- jekk servizzi speċifiċi humiex disponibbli għal u wżati mill-maġġoranza tal-konsumaturi u jekk in-nuqqas ta' disponibiltà jew nuqqas ta' użu minn minoranza ta' konsumaturi tirrizulta f'eskluzjoni soċjali, u
- jekk id-disponibiltà u l-użu ta' servizzi speċifiċi twassalx benefiċċju nett ġenerali lill-konsumaturi kollha tali li l-intervent pubbliku jkun ġustifikat f'ċirkostanzi fejn is-servizzi speċifiċi m'humiex provduti lill-pubbliku taht ċirkostanzi normali tal-kummerċ?

ANNEX VI

INTEROPERABILITÀ TAT-TAGHMIR DIĠITALI TAL-KONSUMATUR IMSEMMI FL-ARTIKOLU 24

 1. *L-is scrambling algorithm komuni u riċeviment hieles fl-arja*

It-tagħmir kollu tal-konsumatur maħsub għar-riċeviment ta' sinjali diġitali tat-televiżjoni konvenzjonali (jiġifieri xandir permezz ta' trasmissjoni terrestri, bil-cable jew bis-satellita li huwa intiz primarjament għar-riċeviment fiss, bhall-DVB-T, DVB-C or DVB-S), għall-bejgħ jew kera jew xort'ohra magħmula disponibbli fil-Komunità, kapaċi li jhollu s-sinjali diġitali tat-televiżjon, għandu jkollu l-kapaċità li:

- jippermetti li jinħallu dawk is-sinjali skont scrambling alogarith komuni Ewropew kif amministrat mill-organizzazzjoni rikonoxxuta Ewropea tal-istandards, attwalment l-ETSI;
- juri sinjali li jkunu ġew trasmessi sakemm, fil-każ li dak it-tagħmir jiġi mikri, il-kerrej ikun f'konformità mal-ftehim rilevanti tal-kiri.

 2. *Interoperabilità għal settijiet tat-televiżjoni analogi u diġitali*

Kwalunkwe sett analogu tat-televiżjoni bi skrin integrali bi djagonal vizibbli ta' aktar minn 42 cm li jitqiegħed fis-suq għall-bejgħ jew kera fil-komunità għandu jkun iffittjat b'tal-anqas konnessjoni waħda miftuħa, kif standardised minn organizzazzjoni rikonoxxuta Ewropea tal-istandards, per eżempju kif mogħtija fis-CENELEC EN 50 049-1:1997 standard, li tkun tippermetti konnessjoni sempliċi għall-periferali, speċjalment apparat għad-dikodifikar jew riċevituri diġitali.

Kwalunkwe sett diġitali tat-televiżjoni bi skrin integrali vizibbli ta' djagonal akbar minn 30 cm li jitqiegħed għall-bejgħ jew kera fil-Komunità għandu jkun iffittjat b'talanqas konnessjoni waħda miftuħa (jew standardizzata, jew li tikkonforma ma' standard adottat, minn organizzazzjoni ta' standards Ewropej rikonoxxuta, jew li tikkonforma ma' speċifikazzjoni tal-industrija kollha) per eżempju konnettur komuni ta' konnessjoni DVB, li jippermetti konnessjoni sempliċi għall-periferali, u li jkun jista' jgħaddi l-elementi kollha ta' sinjal diġitali televiżiv, inkluża nformazzjoni li tirrelata ma' servizzi nterattivi u kondizzjonalment aċċessati.